

MAGYAR PÉNZÜGY

A PÉNZINTÉZETEK, RÉSZVÉNYTÁRSULATOK ÉS A NAGYIPAR KOZLONVE.
POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, PÉNZ-, BIZTOSÍTÁS- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI SZAKLAP.

Előfizetési ár: Egy évre 24 kor. — félévre 12 kor. —
HITELES SORSOLÁSI ÉRTESÍTŐ MELLÉKLETTEL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KORMOS ALFRÉD

Megjelenik minden csütörtökön.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, V., Sas-utca 13.

TARTALOM: Az őszi és téli kampány. — A vidék és a bankkارتel. — A pénzügyintézetek és az ipartörvény-tervezet. — Pénz- és értékpapírpiac. — A gabonatozsdéről. — Különfélék. — Közgyűlési határidők. — Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok czégjegyzése. — Szerkesztői üzenetek

Az őszi és téli kampány.

Két napig tartott az a miniszteri tanácskozás, mely a törvényhozás „lázás tevékenységének“ újabb időszakát előkészítette. Fontosnál fontosabb törvényjavaslatok és törvénytervezetek egész sora várja máris a törvényhozás bonczkésését; le kell tárgyalni az 1909. évi költségvetést is és a katonatisztek fizetésjavaslatát, valamint a legénység zsoldjának telemelését sem fogja most már a hadügyi kormányzat elhagasztani.

A tárgyalásra váró törvényjavaslatok sorából csak néhány fontosabbat ragadva ki, itt a már kész perrendtartás, a csekk-törvényjavaslat, a homestead-javaslat, a viczinális vasutak és közúti vasutak szabályozása, az ipartörvény tervezete, a vasárnapi munkaszünet újból való szabályozása, az új bortörvény és még sok egyéb, melyek az egyes minisztériumok fazekában főlnék.

Az őszi és téli kampány tehát gazdag programmal lép fel és ha a törvényhozók megfelelő tudással és lelkiismeretességgel tárgyalnák az eléjük terjesztendő törvényjavaslatokat, akkor csupán a fent elsoroltak elintézésére nem 5—6 hónap, hanem egy évnél is hosszabb időre lenne szükség. Például az ipartörvény-tervezete, mely nem kevesebb, mint 817 §-ban tárja elénk a kereskedelmi államtitkár bölcsességét, annyi új, sehol nem létező intézkedést tartalmaz, rendelkezési annyira szövevényesek, sok tekintetben hátrányosak, más tekintetben kétes értékűek, hogy a tervezet lelkiismeretes tanulmányozása is több időt venne igénybe, mint amennyit a letárgyalására a törvényhozás előreláthatólag fordítani fog.

Mindezeket pedig bekoronázza a választási törvényjavaslat, mely — kiszivárgott hírek szerint — a most lefolyt miniszteri tanácskozás főtárgyát képezte. A belügyminisztert adott szava köti a törvényjavaslatnak az országgyűlés működésének újból való megkezdésétől számított egy

hó alatti betérjesztésére, közel vagyunk tehát amaz időpont-hoz, midőn a titokzatos alkotásról végre lehull a lepel és előttünk fog állani egy kétes értékű munka. Ma már a kormányparti lapok is elismerik, hogy a belügyminiszter törvényjavaslata nem fogja megvalósítani az általános jogegyenlőséget, sem a választás titkosságát, sem a magyar nemzeti követelményeket.

Tömérdék kompromisszumból áll az egész javaslat; megalkudni törekszik az ezerholdasok kiváltságaival, a nemzetiségekkel és a tulajdonképeni néppel. Szavazati jogot ad ugyan mindenkinek, de többet a kiváltságosoknak, míg a nemzetiségekkel szemben nem köti ki a jog gyakorlásának feltételül a magyar nyelv tudását. Előre látható tehát, hogy ez a törvényjavaslat senkit sem fog kielegíteni és óriási felhaborodásnak válik szülőjévé. De ne ijedjünk meg felettebb; ezt a törvényjavaslatot is, akár szinguláris, akár plurális lesz a választás, a nagy többség épp úgy meg fogja szavazni, mint a kormány valamennyi javaslatait, ezek közt a kiegyezést és a kvótaemelést. Lesznek ugyan, akik ökölbe szoritják kezüket, de öklüket zsebükbe dugják, mert „ha úgy akarja a király, az ellenzék akkor félreáll!“

A király pedig akarja, sőt követeli, hogy a magyar törvényhozás végezzen már egyszer a választási törvényen.

Az erre adott határidő rég lejárt és a kormány csak óriási engedmények árán bírta a prolongálást megnyerni. Most, ha még a katonai fizetéseket is rendezzi, a mór megtette kötelességét, tehát elmehet. Sőt mennie kell, mert az önálló magyar jegybank felállítása tekintetében obligóban van a nemzettel szemben, menesztetni kell tehát, hogy ennek az obligónak meg ne felelhessen. Ezért a lázas tevékenység, a törvényjavaslatok gyári üzemszerű termelése s azok gőzerővel keresztül hajtása. Hiszen minden államférfiu arra törekszik, hogy tevékenysége a históriában nyomot hagyjon maga után s ez okból, ha már minden tekintetben jót nem alkothat, legalább sokat igyekezik alkotni. Ez vezeti a koalíciós kormányt is arra, hogy nyakra-főre gyártsa az új törvényeket, tekintet nélkül azok kvalitására. E szempontokból nevezetes az őszi és téli kampány; hogy mi jön utána, nem tudjuk, de hogy a koalíciónak ez lesz az utolsó szereplése, azt mindenki tudhatja.

A vidék és a bankkartel.

A *Magyar Pénzügy* mindenkor szószólója és istápolója volt a vidéki pénzüzetek érdekeinek. Állásfoglalásában mindig azt tartotta szem előtt, hogy a vidéki pénzüzetek zavartalan fejlődése egyik legfőbb biztosítéka a magyar hitelszervezet egészséges alapokon való kialakulásának. Ez ad nekünk jogczimet arra, hogy a bankkartel hatásait és létrejötte körülményeit vizsgálva, vidéki pénzüzeteinknek azzal szemben elfogalando álláspontját körvonalozzuk.

A bankkartelt 28 budapesti intézet és 6 magánleszámitoló czég (bankár) irta alá és az »egyezmény« ezek vidéki fiókjait, affiliált intézeteit és a velük szerződéses (üzlet-tarsi) viszonyban levő vidéki intézeteket is kötelezi. Így tehát elmondható, hogy a kartel országos szervezettel bír. A számottevő budapesti pénzüzetek közül csak egy, a *Magyar pénzüzetek központi hitelbankja* nem csatlakozott a kartelhez, míg a vidéki intézetek másik központi szerve a *Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja* a kartelt aláirta.

Mielőtt annak taglalásába bocsátkoznánk, melyik járt el helyesen, előbb általánosságban kívánunk azzal tisztában lenni, mennyiben ártalmas a kartel a vidéki pénzüzetekre és mennyiben kecsegtethet sikerrel az a harc, melyet az ellen indítani szándékoznak.

A kartel a két legfontosabb üzletágban: a betétüzletben és a jelzálogüzletben szabad kezet enged az intézeteknek. Ez azt jelenti, hogy a kartel csakis az ugynevezett folyóüzlet kamat és jutalék bevételeinek növelése czéljából létesült, míg az említett két üzletágat, melyek az egyes intézetek különleges viszonyait és versenyképességét legjobban jellemzik, nem érintette és a betevő és jelzáloghitelt kereső közönségnek kétszeri megadóztatásától eltekintett. Ez utóbbi üzletágaknak a kartelbe való bevonása, bizonyára forradalmat idézett volna elő a közönség legtágabb körében és erre az amugy is általánosan észlelt harczi hangulat mellett nem volt szükségük a kartel tagjainak.

Az egyes megállapodások ismereteseke lévén, itt csak azokat kívánjuk diszkuszió tárgyává tenni, melyek a vidéki pénzüzetekre vonatkoznak és melyek hatása vidéki intézeteink nagy részét a kartel elleni állásfoglalásra tüzei. Legérzékenyebben érinti — általános vélemény szerint — a vidéket a visszleszámitolási hitel megrágitása. Ez a bankkamatláb fölött $1\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{4}$ %-ig terjed, amely tételek minimálisának tekintendők. A felső határ tudvalevőleg nincs megállapítva. Ha jól megfontoljuk a dolgot, nagy általánosságban azt kell konstatálnunk, hogy ennél alacsonyabb tételeket alig szabtak a fővárosi intézetek a vidéknek és ha ez elvéve elő is fordult, ez csakis kivételes pénzhiány és üzleti pangás idején volt. A sérelem nem *ebben* rejlik, mint sokan tévesen vélik, hanem abban, hogy az intézeteket saját tőkéjük szerint osztályozzák és ezáltal megvonják a kisebb tőkéjű, de azért kifogástalanul vezetett intézettől azt a lehetőséget, hogy 100,000—200,000 koronával több saját tőkével rendelkező versenytársával szemben a kamatláb drágább volta folytán, sikeresen megállja helyét. Nem helyes az intézetek bonítását a szabályzatok Prokrustes-ágyába szorítani, mert ezzel nagy érdekeken esik sérelem. Másik ok volna, amely a vidéki intézeteket állástoglalásra kényseritheti az, hogy a kartel az ellene sok oldalról folytatott küzdelem daczára mégis létesült, ami tendenciáját nyilvánvalóvá tette és a „feljebbcsúfolás“ lehetőségét is dokumentálja. A kartelnek a folyószámla, értékpapir, deviza és lombardüzletre vonatkozó megállapodásai kevésbé sértik a vidéki intézetek érdekeit és a fentemlített két kardinális sérelem mellett teljesen eltörpülnek.

A kartel tendenciája ellen való tiltakozást helyeselni

lehet, mert a kartel megkötésének időszereiségéhez az üzleti pangás mai korszakában szó fér, habár sokan vannak ellenkező nézetek is, azonban általában a kartelnek, mint olyannak, tulzott fontosságot tulajdonítanak, épugy mint a végrehajtási törvény novellaris módosításának.

Elvitathatatlan tény azonban, hogy a kartel kizárólag a nagy pénzüzetek érdekeit szolgálja és csak őket erősíti a kisebbek rovására. Tekintettel a fennálló német és osztrák bank-kartelre ugy látjuk, hogy a kartel a folyamatban levő koncentracziós irányzat egyik hajtása, mely a Nyugatról plántálódott hozzánk, mint egyike azon sok rossznak, melyet onnan átvettünk.

Miután ezeket megállapítottuk, áttérünk azon módszer ismertetésére, melyet a vidéki intézetek a kartellel szemben alkalmazhatnak. Itt mindenekelőtt jelezzük, hogy épenséggel nem tartjuk szerencsésnek a két központi intézet egymással *ellenkező állásfoglalását*, mely a fővárosi bankvilágban különböző, nem épen elismerő kommentárookra adott konkrét okot. Ha egyik nem talál kifogásolnivalót a kartelben, mért küzd ellene a másik és fordítva. Hiszen egyazon fővezérlet alatt állanak. Mindkét központi intézetnek *Mándy Lajos*, ny. min. tanácsos az elnöke. Hogy fogja ezt a két világosan ellentétes érdeket képviselni? A központi jelzálogbank azonban aránylag könnyen belemehetett a kartelbe, mely a jelzálogüzletet nem érinti és a melynél a Wiener Bankverein nagy befolyásával is kellett számolni. Mindazonáltal az erkölcsi oldalt tekintve, eltért hivatásától. Ugy véljük a helyes és megfelelő utat a Magyar pénzüzetek központi hitelbankja követte, midőn ügyvivő igazgatója, *Gyenes Lajos* erélyes állásfoglalása folytán a kartellhez nem csatlakozott. Ez legalább fedi az alapszabályokat.

A kartel erejét azonban nem gyöngítette a *Pénzüzetek központi hitelbankjának ez az állásfoglalása, a vidéki intézeteknek pedig alig használt*. Ezt tényként konstatálhatjuk. A központi hitelbank ugyanis csekély tőkeerejénél fogva a hitelügyeknek csak aránylag igen kis részét elégitheti ki a kartelnél olcsóbb feltételek mellett, ha ugyan ez állandóan egyáltalában lehetséges lesz! Marad tehát vidéki intézeteinknél két fegyver: a tiltakozás és — a retorzióé. Az elsőt máris bőven alkalmazzák és talán valamit el is érnek vele. A második fegyver alkalmazása pedig esetleg többet árthat nekik és a közgazdaság egészének, mint amennyit hamarjában számokban ki lehet fejezni. Ez utóbbi alkalmazására tehát aligha fog sor kerülni.

A kartel által rájuk rótt terheket vidéki intézeteink kénytelenek lesznek feleikre átharítani és így a megállapodás levét amugy is a felek fogják meginni.

Azért a körülmények higgadt mérlegelését és hozzájuk méltó, megfontolt cselekvést ajánljuk vidéki pénzüzeteinknek. De ha megtalálják az érdekeiknek és a közérdeknek egyaránt megfelelő megoldást, akkor cselekedjenek gyorsan és erélyesen!

Rendkívül nagymérvű felháborodással tárgyalta a bank-kartel ügyét a *Magyarországi pénzüzetek országos szövetsége* igazgatóságának és választmányának aug. 1-én megtartott együttes ülése, melyben ugy a választmányi, valamint az igazgatósági tagok szokatlanul nagy számban vettek részt.

Jelenvoltak: *Mándy Lajos* elnök, *Heinrich Sándor* (Arad), *Hoványi Géza* dr. (Nagyvárad), *Zádor Lajos* (Debreczen) alelnökök, továbbá a következő igazgatósági tagok: *Blaskovich Ferencz* (Temesvár), *Kozma Partén* (Nagyszében), *Csepy Dani* (Komárom), *Csorba Ede* (Kaposvár), *Déghy Gyula* (Oroshaza), *Havas Mór* (Békescsaba), *Heincz Hugó* (Selmeczbánya), *Koós Elemér* (Szeged), *Lapedatu János* (Szászváros), *Leitner Zsigmond* (Budapest), *Radvány István* (Miskolcz), *Révész Adolf* (Budapest), *Szutrély Lipót* (Baja), *Teitelbaum Hermann* (Szatmár), *Török Zoltán* (Losonc), *Vannay Ignác* (Balassagyarmat), *Winkler János* (Marosvásárhely).

Alapos és helylyel-közzel szenvedélyes felszólalások után abban történt megállapodás, hogy a Szövetség a Giro- és pénztáregylet igazgatóságához, mint a kartelben levő bankok központjához és a pénzügyminiszteriumhoz előterjesztéssel fordul, melyben a kartelnek a vidéki pénzügyintézetekre és általában a közhitelre való kihatását nyomatékosan hangsúlyozza s a mutatkozó sérelmek orvoslását követeli. Végül elhatározott, hogy a pénzügyintézeteket fenyegető veszedelmekkel szemben való egyöntetű állásfoglalás céljából megindított országos mozgalommal számolva, a Szövetség a parlament megnyitása után, legkésőbb október hó első felében országos pénzügyintézeti kongresszust hív egybe, amelyre minden hazai pénzügyintézet hivatalos.

A bankkartel létre jötté egyébként nemcsak a vidéki pénzügyintézetek, hanem a kereskedők, iparosok és mezőgazdák köreiből is nagy mozgalmat szült. Utóbbiak hivatalos lapja, a „Köztelek“ egyenesen a kartelbe lépett bankok bojkottálására hívja fel a gazdaközöniséget s e tárgyban a következőket írja:

A magyar és osztrák nagybankok és pénzügyintézetek közt létrejött kartel leküzdésére azt ajánljuk a gazdaközöniségnek, hogy betéteit vonja ki ezekből az intézetekből és megtakarított pénzén vásároljon állampapírokat. Ily módon egyfelől érzékeny sebet üt az érdekelt pénzügyintézeteken és másfelől jó üzletet is csinál, mert az állampapírok nagyobb kamatot hoznak, mint a kartelben álló intézeteknél elhelyezett betétek.

Ebből láthatólag a vidéki pénzügyintézetekkel a védekezés tekintetében az ország összes gazdasági tényezői kezdet fognak s öszszel egy a kormányt, valamint a törvényhozást a petíciók özöne fogja elárasztani, melyek a bank-kartelnek államhatalommal való szétrobbantására irányulnak.

A Magyarország f. évi augusztus 5-iki száma »Harcz a bankkartel ellen« czimen éles támadást intéz egyfelől a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja ellen, mely a kartelbe belépett, másfelől Mándy Lajos ellen, aki ugy a központi jelzálogbanknak, valamint a Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankjának élén áll, amiatt, hogy a jelzett két intézet igazgatóságát és választmányát a kartelbe való belépésre rábírní akarja. Kérdést intéztünk ebben az ügyben Mándy Lajos ny. miniszteri tanácsos urhoz, aki a következőképen nyilatkozott:

A kartelnek magam is a leghatározottabban ellene vagyok és a Központi hitelbanknak abba való belépését annál kevésbé forszíroztam, mert az igazgatóság nagy többsége, a választmányi tagok pedig mindannyian a kartelbe való belépés ellen foglaltak állást. Én csak azt akartam elérni s a határozat tényleg ily értelemben lett megalkotva, hogy a kartellel szemben a központi hitelbank agresszív álláspontra ne helyezkedjék, mert ehhez egyelőre gyenge és nem is volna opportunus a kölcsönös megértésnek, mely a kartelfeltételek módosításához vezethet, lehetlenné tétele.

A kartelbe be nem lépés egyhangulag lett elhatározva és a határozathoz én is hozzájárultam, bár nem tagadom, hogy indítványom alapján pár hét előtt az igazgatóság két tagot azzal a megbízással küldött ki kebeléből, hogy a kartel vezetőségével érintkezésbe lépjen, minek a kartelfeltételek megfelelő módosítása lett volna a célja. A kiküldöttek azonban — sem Gyenes Lajos, sem Holló Sándor — megbízásuknak eleget nem tettek, azaz a kartellel semmiféle érintkezésbe nem léptek, ami — szerintem — kár, mert akkor a kartelfeltételek egyes sérelmes pontjainak módosítását valószínűleg még keresztül lehetett volna vinni.

Most azonban már késő volna az egyezkedés, a központi hitelbanknak tehát a harczt a kartellel szemben fel kell vennie. Hogy ezt megtehesse, alaptökéjének felemelése aktuálisvá vált és ezt a kérdést az igazgatóság közelebb fogja tárgyalni. Addig is körleveleket intézünk a nagyobb

vidéki pénzügyintézetekhez aziránt, hogy felesleges tőkéiket a központi hitelbanknál helyezték el. Ha mindezek megtörténnek, a központi hitelbank kétségkívül eléggé fegyverzetten fog a versenyharcz terére lépni és a kartelt legalább is a kedvezőtlen feltételek módosítására rábírhhatja.

A mi a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának a kartelbe való belépését illeti, mindenekelőtt merőben valótlan az az állítás, hogy a belépés a Wiener Bankverein pressziója folytán történt, mert ez az intézet ez irányban az igazgatóság elhatározására semmi befolyást nem gyakorolt, valaminthogy én sem igyekeztem az igazgatóság tagjaira bármilyen hatást gyakorolni. A központi jelzálogbanknak a kartelbe való belépését az igazgatóság egyhangulag határozta el és pedig ép azok, akik a központi hitelbanknak is tagjai. A központi jelzálogbanknak a kartelbe való belépése több okból mutatkozott szükségesnek. Először is a kartel működése ennek az intézetnek üzleti tevékenységére nincs semmi befolyással, mivel a kartelfeltételek a jelzálog-hitelre nem terjednek ki. Ennélfogva a központi jelzálogbanknak, mint nem érdekelt félnek, módjában állandó a kartel kebelében a vidéki pénzügyintézetekre nézve sérelmes kartelfeltételek módosítását szorgalmazni, mire nézve a kezdeményező lépéseket már legközelebb meg is teszi. Másfelől a központi jelzálogbank a kartelből való kimaradás, illetve a kartel ellen való állásfoglalása által nem teheti ki magát azon esélynek, hogy értékpapírjainak lombardirozása útját az összes kartellált bankoknál elzárja. Erre a lefolyt krízis tartama alatt ép a vidéki pénzügyintézetek érdekében nagy szükség volt és semmi biztosíték nincs arra nézve, hogy ennek szükségessége előbb vagy utóbb ismét be nem áll.

A pénzügyintézetek és az ipartörvénytervezet.

A kereskedelmi minisztérium hódító hadjáratra indult, a félországot akarja az iparnak meghódítani, illetve a lakosság felerészét iparossá avatja és pár év múlva csodálkozva olvassa a világ azokat a statisztikai adatokat, melyek szerint Magyarországon az iparosok és az iparüzésből élők száma légió és mégis pang az ipar. Szerényi József államtitkár ipartörvénytervezete készül elkövetni ezt a csodát és pedig az által, hogy jóformán mindazokra ki akarja terjeszteni az ipartörvény hatályát, akik valamely haszonhajtó foglalkozást üznek. A tervezet első részének 1. §-a értelmében minden vállalkozóilag üzött kereseti foglalkozás, amely a 2. §-ban a törvény hatálya alól kifejezetten kivéve nincsen, az ipartörvény rendelkezései alá tartozik; minthogy pedig a pénzügyintézetek, a biztosítók és más részvénytársulati alapon álló vállalatok, ugyszintén a hitelszövetkezetek a 2. §-ban nincsenek a kivételek közé sorozva, az 1. §. 10. pontja értelmében ezek is ipari vállalkozásoknak tekintendők és az ipartörvény hatálya ezekre is kiterjesztetik.

Ez az abszurdumig vitt értelmezése az »ipar« fogalmának. Közgazdasági értelemben a kereskedés sem ipar, annál kevésbé állítható az iparral egy kalap alá a hitelügy, a biztosításügy, a szállítványozás, stb., melyek igaz, hogy az iparnak is rendelkezésére állanak, annak prosperitását mozdítják elő, de mert céljukat nem a nyereség és félgyművek feldolgozása, illetve átalakítása képezi, ipari foglalkozásoknak nem minősíthetők. Ez a felfogás érvényesült a többek közt Ausztriában, hol a bankok, biztosítók, zálogintézetek, szállítási vállalatok nem rendeltettek alá az ipartörvény határozmányainak. A magyar törvényhozás is ezen egyedül helyes uton haladt, amidőn az 1875: XXXVII. t.-cikket megalkotva, a részvényvállalatokat és szövetkeze-

teket kereskedelmi vállalatoknak minősítette és ezekre, valamint általában a kereskedőkre nézve önálló jogszabályokat alkotott, melyek nemcsak alakiak, hanem anyagiak is. Pedig akkor már létezett az 1872: VIII. t.-cz. vagyis az ipartörvény, melynek az 1884: XVII. t.-czikk lépett nyomába, de sem az, sem emez nem változtatott a kereskedelmi törvény szellemén és irányán, azaz nem keresztelte el a pénzügyintézeteket és biztosítókat ipari vállalatoknak.

Már a tervezet első részének közzétételkor kifogást emeltünk az ellen, hogy az ipartörvény hatálya a pénzügyintézetekre kiterjesztessék. Most közzétették a tervezet második részét is és abból erősen kiviláglik, hogy ez a téves distinkció nemcsak elvi szempontból vetendő el, hanem azért is, mert az ipartörvény hatályának a pénzügyintézetekre való kiterjesztése esetén ezek gyakran lehetetlen, képtelen követelmények elé állíthatnak, sőt reájuk egyáltalán nem tartozó intézmények fentartása céljából meg is adóztatnak. E szempontból különösen az *ipartestületek, illetve kereskedelmi testületek* felállítását célzó határozmányokra hívjuk fel a pénzügyintézetek figyelmét. A tervezet XXXII. fejezetének 605. §-a értelmében ipartestület és kereskedelmi testület minden törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú város, ugyancsak minden járás területén felállítandó. E testületek egyikének a 624. §. értelmében kötelezett tagja minden egyén és cég, mely a testület területén a törvény által megszabott ipari, illetve kereskedelmi foglalkozást önállóan üz, vagyis mindazok, a kikre a tervezet 1. §-a az ipartörvény hatályát kiterjeszti, a kik a 632. §. értelmében teherviselésük arányában *tagsági díjat* kötelesek fizetni.

Már most az első kérdés az, hogy mi joga lehet a pénzügyintézeteket arra kötelezni, hogy az ipartestület, illetve kereskedelmi testület fentartásának költségeihez hozzájáruljanak, holott sem ipart nem üznek, sem árukereskedéssel nem foglalkoznak, általában pedig ezen testületek működéséből semmi hasznuk nincs. Ez a hozzájárulás pedig aránylag magas lesz, mert a testületek akként lesznek szervezve, hogy fentartásuk jelentékeny költségbe kerül és mert a tagsági díj az adó arányában állapítatván meg, a jelentékeny adót fizető pénzügyintézetek sokkal többet fognak fizetni, mint a kisiparosok és kereskedők tulnyomó többsége. Már a kamarai illetékekkel való megrovás miatt is joggal panaszkodtak a pénzügyintézetek, holott pedig a kereskedelmi és iparkamarák hitelügyi kérdésekkel is hivatásszerűen foglalkoznak, minélfogva olykor a hitelintézetek érdekeit is képviselik. Ezt azonban az ipartestületektől, melyek hatáskörébe kizárólag szakmabeli kérdések, az iparoktatás ügye, stb. tartoznak, nem várhatjuk és mégis a pénzügyintézetek meg lesznek terhelve oly kiadásokkal, melyekért semmi ellenszolgáltatás nem jár ki.

De más anomáliák is keletkeznek. Például a 652. §. szerint minden testületben az ugyanazon vagy rokonszakmákat üző tagok számára *szakosztályokat* kell állítani. Kell lenni tehát *pénzügyintézeti vagy hitelintézeti szakosztálynak* is, de mivel ezek teendőit a közgyűlés által alkotandó ügyrend szabja meg a működésüket, a testület számvizsgáló bizottsága ellenőrzi, a pénzügyintézetek saját érdekeik érvényesítése terén igen visszás helyzetbe juthatnak a tulnyomóan kisiparosokból vagy kiskereskedőkből, szóval primitív felfogású egyénekből álló plenummal szemben. De állandó majorizáltnak lennének kitéve a pénzügyintézetek a társulat közgyűlésein, főleg, ha a 646. §. esetében a közgyűlés képviselői alapon tartatik meg. Az egyes szakmák képviselői a szakmához tartozó tagok számarányában lévén választandók, megtörténhetik, hogy 200 szatócs 20, 20 pénzügyintézet 2 képviselőt választ. Hogy mi jót tehet aztán az ekként alakult

testületi közgyűlésen az a két szál intelligens képviselő, azt nem tudjuk elképzelni, valamint azt sem, hogy egyáltalán mi keresni valójuk van a pénzügyintézeteknek ezeken a közgyűléseken.

A testületbe való belépés kényszerét csak példaképp hoztuk fel arra nézve, hogy minő anomália az ipartörvénynek a pénzügyintézetekre való kiterjesztése. De más visszasságok is előállanak, melyeket korábbi cikkünkben részben már felemlítettünk, most pedig utalunk még a II. résznek az *ipari és kereskedelmi bíróságok hatáskörét* tárgyzó határozmányaira, melyeket a tervezet XXXVIII. fejezete tárgyalja. Ezek a választott bíróság jellegével bíró bíróságok döntik el többek közt a munkaadó és a munkás közt felmerülő, a munkaviszonyból származó magánjogi vitás kérdéseket. Tehát a pénzügyintézetek és tisztviselőik eféle ügyei szintén e bíróság elé kerülnek s minő bíróság elé? Ennek elnöke — igaz — jogász ember, de ülnökei felerészben a munkaadók, felerészben a munkások által választatnak és mivel a pénzügyintézetek és tisztviselőik más munkaadók és munkásokkal szemben mindenütt állandóan nagy kisebbségben lesznek, az ülnöki helyek a többségben levők által saját körükből töltenek be. Az a csizmadia, fazekas, gyári munkás, szabósegéd, vagy rőföskereskedő, szatócs stb, aki ülnökként fog szerepelni, lehet igen jellemes, okos ember, de végre is a pénzügyintézetek és tisztviselőik közt felmerülő vitás kérdések szubtilitásainak elbirálására ezen hézagos előkészültségű ülnökök még sem lesznek képesek és így az eféle vitás kérdésekben tisztán laikusok fognak dönteni. Ez annál hátrányosabb, mert a 783. §. értelmében 100 koronát meg nem haladó követelések ügyében hozott ítéletek nem felelhetnek.

Feleslegesnek tartjuk, hogy többet is mondjunk a tervezet e szempontból való tarthatatlanságának bizonyítására. Jeleztük a hátrányokat, melyek a pénzügyintézeteket e révén fenyegetik, azoknak tehát már most, midőn az új ipartörvény tervezete csak mint az államtitkár egyéni véleménye került a nagyközönség elé, — egész erélyvel sikra kell szállni a végett, hogy a *pénzügyintézetekre az új ipartörvény hatálya ne terjesztessék ki*. Elhatározott dolog immár, hogy a vidéki pénzügyintézetek október folyamán *országos kongresszust* fognak tartani, az újabban keletkezett vagy előkészülés alatt álló törvények sérelmes intézkedéseinek orvoslása céljából. E kongresszusnak okvetlenül ki kell terjeszteni figyelmét az ipartörvény tervezetére is és erélyesen állást kell foglalnia annak hátrányos rendelkezéseivel szemben. Eddig is az volt a baj, hogy mint például a végrehajtási novellánál a pénzügyintézetek későn szólaltak fel; ebbe a mulasztásba nem szabad ismételtelen beleesni.

Pénz- és értékpapirpiacz.

Budapest, augusztus 5.

A *nemzetközi pénzpiac*on a pénzbőség állandó és a magánkamatláb majdnem minden mérvadó piacon csökken vagy a juliusi nivón alig tartható fen. Megemlítendő az is, hogy a jegybankok aranyállománya többnyire szaporodást mutat, így például a Francia bank aranya a legutóbbi kimutatás szerint 10, az olasz banké 10,7, a Svájci nemzeti banké 4,1 millió frankkal nagyobb. A Német birodalmi bank érczkészlete is 43,6 millió márkával gyarapodott július harmadik hetében és az utolsó kimutatás szerint azonban az állomány a hó végén 49,6 millióval csökkent.

Berlinben a magánkamatláb változatlanul $2\frac{3}{4}\%$, *Londonban* pedig a magánkamatláb $1\frac{1}{8}\%$ -ra hanyatlott.

A *belföldi pénzpiac*on nagy meglepetést okozott az a körülmény, hogy az Osztrák-magyar bankot az ultimó adó-

köteles bankjegyek forgalomba hozására kényszerítette. Az adóköteles jegyforgalom csak csekély összeget tesz ugyan ki, mindössze 3 milliót, de az incidens mégis meglepő, mert maga a bank is azt hitte, hogy az ultimó-igények daczára augusztus elsejét némi adómentes jegytartalékkal lépi át. Azonban a bank váltóleszámitolását nem kevesebb, mint 111.5 millió K erejéig vették igénybe, holott tavaly az ultimó végén az igénybevétel csak 102 millió erejéig történt. Általános az a vélemény, hogy ez az erős ostrom a *bankkari* következménye, melynek a hitelügyek a szükségletnek a banknál való fedezése útján igyekeztek eleje vágni. Egyébként a 3 millió K adóköteles bankjegy már a hó első napján visszafolyt a jegybank pénztárába és ma már a bank ismét adómentes jegytartalékkal rendelkezik. Bécsben a magánkamatláb $3\frac{3}{8}\%$.

A nagy jegybankok legutolsó kimutatása a következő:

Osztrák-magyar bank: jul. 23. jul. 31.
k o r o n a

Érckészlet	1,511.499,000	1,511.388,000
Váltótárca	440.219,000	551.784,000
Lombard	68.248,000	68.992,000
Bankjegyforgalom	1,763.597,000	1,914.442,000
Adómentes jegytartalék	147.902,000	1)
Bankkamatláb	4%	4%

Német birodalmi bank: jul. 23. jul. 31.
m á r k a

Érckészlet	1,146.420,000	1,096.763,000
Váltótárca	887.872,000	917.905,000
Lombard	57.322,000	90.147,000
Bankjegyforgalom	1,455.343,000	1,519.319,000
Adómentes jegytartalék	268.476,000	204.494,000
Bankkamatláb	4%	4%

Angol bank: jul. 23. jul. 30.
f o n t s t e r l i n g

Érckészlet	37.768,000	37.120,000
Váltótárca	29.998,000	28.844,000
Bankjegyforgalom	29.751,000	29.533,000
Összes tartalék	26.466,000	26.037,000
Bankjegytartalék	24.876,000	24.510,000
Bankkamatláb	2 $\frac{1}{2}$ %	2 $\frac{1}{2}$ %

Francia bank: jul. 23. jul. 30.
f r a n k

Aranykészlet	3,181.914,000	3,192.012,000
Ezüstkészlet	912.680,000	907.201,000
Váltótárca	737.321,000	877.513,000
Bankjegyforgalom	4,734.682,000	4,797.455,000
Bankkamatláb	3%	3%

1) Adóköteles jegyforgalom 3.054.000 K.

Ezuttal valamivel kedvezőbb fordulatról kell említést tennünk, amely azonban nemcsak nálunk tapasztalható, hanem nemzetközi jelenségnek minősíthető. A fordulatot nem mondhatjuk szokatlannak, mert hosszú évek szokása szerint a holt szezón vége felé be szokott következni. Az idén számos speciális okot is tudunk, ami a börze irányának javulását világosan megmagyarázza. Nevezetesen a kedvező törökországi hírek, amelyek megnyugtatták a kisebb spekulánsokat, akik eddig attól féltek, hogy Macedóniában fölrobban a puskaporos hordó és hogy innét terjedve, lángborulhat a Kelet. Nem biztos, hogy az ifju-török-mozgalom addig, míg teljesen érvényre jut, erős hullámszámba nem hozza a régi ozmán birodalmat, de valami mégis megnyugvásra szolgálhat azoknak, akik a békének barátai, nevezetesen az, hogy mindkét török táborban a konzervatívban és a modern pártban egyaránt az a kívánság él, hogy Törökországot függetlenné kell tenni az idegen befolyástól. A külpolitikai eseményeken kívül kisebb fontosságú belső ügyek is foglalkoztatták a közvéleményt. Elsősorban a karlóczai patriarkaválasztás, amely a minisztertanács értekezletének bő

témát szolgáltató. A minisztertanácsból is mindenféle hírek szivárogtak ki, amelyeknek azonban, minthogy a parlamenti élet szünetel, csak alsóbbrendű jelentőségük van. A közgazdasági élet eseményei is némi tevékenységre serkentették a spekulánsokat. A pénzintézetek eddig közölt félévi mérleg-kimutatásai valóban meglepetést okoztak, nemcsak adataik révén, hanem főleg azért, mert kiviláglott belőlük, hogy a sötét pesszimizmus, a melynek a börzén odaadták magukat, azzal, hogy a kamattételek hanyatlása a bankok keresetét megcsorbitja, tárgyaltanná vált. A két hitelintézet mérlege még nem jelent meg, de a közzéteendő eredményt igen jó hírek előzik meg, a kereskedelmi bank mérlege pedig haladástól tanuskodik a tavalyihoz, sőt valamennyi eddig közölt félévi mérlegéhez képest, végül a jelzálogbank félévi mérlege reményeket ébreszt, hogy a pénzpiac gyökeres javulásával egyidejűleg ismét megkezdhetik a jelzálogos üzletet, a mely most már körülbelül 2—3 év óta pangásnak indult. Az aranyimport, a mely Nyugat-Európából, kivált Angliából, felénk vette útját, szintén a mi exportunk következménye. De nem terményeket exportáltak Magyarországra-Ausztriából az utóbbi időben, hanem papirokat, a beruházási piac értékeit. A nagy különbözet, amely Európa nagyobb piacainak és a nálunk létező kamat közt fönnáll, bizonyára megtermi a gyümölcsöt. Az organikus aranybehozattal csak ideiglenesen szüntetik meg ezt a félszeg állapotot, utóbb ami fix kamatozású értékeink kivételének kell bekövetkeznie, hacsak a pénzpiac helyzetében gyökeres változás nem áll be. Ettől pedig tartanunk nem kell. Kellems föltűnést keltett a mi piacunkon a földművelésügyi miniszter hivatalos jelentése július második feléről, amely a termés eddigi eredményét és a még remélhető kedvezőbb színben mutatja. Megjegyzendő, hogy a kereskedők részéről megejtett privátbecslés, amelyben a merkantilista körökben föltétlenül megbiznak, lényegesen eltérő számadatokat említ, még pedig kedvező irányban. A magyar értékek áralakulására az ilyen meglepetésnek mindenesetre kedvező befolyása van annál is inkább, mert eddigelé csak szkeptikus vélemény terjedt az ország ezidei mezőgazdasági eredménye felől. Mindezzel szemben azonban némely hátráltató mozzanatot is látunk, amely szembeötlik néhány pénzintézet és több vállalat abbéli megnyilatkozásából, hogy alaptőkéjét fölemelni szándékozik. Számítalanszor rámutattunk ezen a helyen arra, hogy gazdasági életünket megrontja az imperializmus, amely a mi részvénytársaságainkat külföldi példa után indulva, betölti. Csak oda törekszenek, hogy mennél nagyobb alaptőkével dolgozhassanak és nem gondolnak arra, hogy nem kisebb hiba a fölösleges tőke megszerzése, mint az olyan vállalkozás, amelyet kellő anyagi eszköz hiányában megkezdene. Az itteni tőzsdén, ahol hosszú évek tapasztalatai alapján mérlegelik a mindennapi eseményeket zugolódnak, valahányszor neszét veszik, hogy akár Budapesten, akár az ország bármely zugában fölemelik az alaptőkét. Megjegyzendő azonban, hogy elégedetlenségük oka nem utolsó sorban az is, hogy látják a börze forgalmának hanyatlását, ugyyszólván teljes elernyedését, mert nincs szükség már arra, hogy nyílt piacon vásárolják az értékpapírokat, hanem az új kibocsátások sorozatát ráerőszakolják a régi tulajdonosokra. Kritikus időkben pedig papirokat eladni nem lehet; így történik, hogy a kínálattal szemben sem spekuláns, sem vásárló közönség nincs. Ez az oka az árdevalvációnak, a melynek szemtanúi voltunk a lefolyt két évben, noha a külföldi konjunktúra hanyatlása bennünket nem érintett, sőt nálunk számos kedvező jelenség lépett előtérbe, a mit azonban tőzsdeteknikai okokból nem lehetett kellőleg méltányolni.

A nemzetközi piacon a két hitelrészvény tetemesen javult. Az *osztrák hitel*-részvény 622.50 koronáról 628.25

koronáig emelkedett, mert félévi mérlegéről ismételtén csak jót beszélnek. A számadatok alig kisebbek, mint a tavalyiak. A petróleumüzletben leírást eszközölni nem kellett. Már most biztosra veszik, hogy az osztalék a jövő évben 30 koronát fog kitenni. Zárlatkor 628.— K árat jegyeztünk fel. A magyar hitel-részvény javulását főleg földözéseknek köszönhetette, lassan de tartósan emelkedett 736 koronáról 741.50 koronáig és ezen az áron zárult. A vasut-részvények ára lemorzsolódott, az államvasut-részvényt, amely 692.50 K áron zárult, a kulisz realizálta és elsőrendű vevők vásárolták, a déli vasut-részvényt, amely 113 koronáig esett, boldog, boldogtalan kínálta, mert az elsőbbségi kötvények újra hanyatlottak és a vállalat pénzügyi helyzete ma reménytelenebbnek tűnik föl, mint valaha. A bajon bizonyára nem segíthet a kurátor tanácskozása az érdekelt csoportokkal, csak egy alapos tarifaemelés, amelynek a dekretálását jól beavatottak biztosra veszik.

A helyi piacon a legszerényebb mozgalomnak sem látunk nyomát. Csak a rimamurányi részvény kivétel, amelyet néhány koronával drágábban vásároltak azért, mert felhívatlanosan közzöttek, hogy az idei osztalékot a tavalyi 28 koronával szemben 30 koronában állapították meg. A többi helyi értékkel alig törődtek.

A készáru-piac forgalma teljesen pangott. Az árak névlegesek, a változások minimálisaknak mondhatók.

A sorsjegypiacon néhány kötés a szanatórium-sorsjegyből volt, még pedig olcsóbb áron, mert egy bécsi bank itteni fiókját lépten-nyomon kínálta.

A járadékpiacra sem üzlet, sem változás nem volt. Az irányzat tartott. A valuta és érczváltó gyöngye, kivált a londoni deviza, amely 239.35 koronán zárult és most már 1/2 százalékkal olcsóbb a reláció egyenlegénél. Ezzel összefüggésben délafrikai eredetű aranyat szállítanak a mi jegybankunk pénztárába.

Az e heti jelentékenyebb árváltozások a következők:

	jul. 29.	aug. 5.	Változás
Vaskapukölcsön	77.25	76.75	- 0.50
Hazai bank	272.50	276.50	+ 4.—
Magyar hitel	738.50	741.50	+ 3.—
Jelzálogbank	430.50	431.50	+ 1.—
Leszámítolóbank	468.50	469.50	+ 1.—
Osztak hitel	621.50	628.—	+ 6.50
Kereskedelmi bank	3322.—	3335.—	+ 13.—
Pesti hazai I. takarékpénztár	18325.—	18310.—	- 15.—
Első magyar ált. biztosító	9675.—	9650.—	- 25.—
Beocsini ezementgyár	548.—	543.—	- 5.—
Drasche téglagyár	440.—	446.—	+ 6.—
Magyar aszfalt	152.—	153.—	+ 1.—
Danubius hajógyár	222.—	228.—	+ 6.—
Ganz és társa	2795.—	2800.—	+ 5.—
Rimamurányi vasmű	554.—	558.—	+ 4.—
Beszterce-naszódi faipar	470.—	430.—	- 40.—
Részvényserfőző	4700.—	4750.—	+ 50.—
Sertéshizlalo	420.—	415.—	- 5.—
Polgári serfőző	343.—	345.—	+ 2.—
Neuschloss-tanningyár	443.—	435.—	- 8.—
Adria tengernajó	396.—	398.—	+ 2.—
Közuti vaspálya	535.50	536.—	+ 0.50
Városi villamos	259.75	261.—	+ 1.25
Déli vasut	117.—	113.50	- 3.50
Osztak-magyar államvasut	694.50	692.50	- 2.—

A külföldről érkezett részletes tudósítások a következők:

Berlinben a bankok félévi üzleti eredménye némileg buzdításul szolgált. A bányapiac értékei is meglehetősen szilárdak voltak. A járadékpiac ingadozó. Az amerikai értékek és a tengerhajósrészvények emelkedtek. Az iparértékek piaca szilárd.

Párisban tartott áron folyt a vásár. A török értékek kissé csökkentek. A rézbányapiac és az aranybányapiac igen szilárd volt.

Londonban az üzlet ismét kedvezőbbre fordult. A belföldi

járadékpiac nyugodt volt ugyan, de a külföldi járadékok és az amerikai vasut-részvények emelkedtek.

Newyorkban kisebb megszakítással hozmozgalmal van a napi-renden. A vezető értékek egyfolytában emelkedtek és már csaknem elérték azt az árat, amelyen tavaly a krízis kitörése előtt jegyezték.

Bécsben a helyzetet a piac alapiránya, de egyben a spekuláció tartózkodása is jellemzi.

A gabonatözsderől.

Budapest, 1908. augusztus 5.

A földmivélsügyi miniszter új becslése búzánál 770,000 mm., rozsánál 130,000 mm., árpánál 110,000 mm. javulást és zabnál 30,000 mm. rosszabbodást tüntet fel. A miniszter termés-kimutatása alig fog valamelyes hatást gyakorolni az árakra, mert egyik irányban sem hozott meglepetést.

A kínálat a vidéken a csökkent áraknál tartózkodó volt.

A külföldi tözsdék a hét elején lanya jelentéseket küldöttek, az utóbbi napokban azonban Északamerikából hossz indult ki, mely azután a legtöbb európai gabonapiacra is kihatással volt.

Az egyes cikkek e heti üzletmenetéről következőket jelenthetjük:

Buza. Mig a malmok a hét elején a nagy hozatalok láttára tartózkodó álláspontot foglaltak el, az utóbbi napokban ismét erélyesebben láttak a vásárláshoz és összesen 250,000 mm.-t vettek. A kínálat még mindig bőséges árban a legjobb.

Rosz. Bár a kínálat nem nagyobodott, de az osztrák fogyasztás tartózkodása miatt, az üzlet igen kis forgalmu, alig változott árak mellett. Jegyez 9.40 K-t helybeli paritásra.

Tengeri. Ó tengeriben a kereslet tovább is igen jó, de a vidékről alig kínálnak. Jegyez 7.75 K-t ab Budapest kocsira rakva.

Zab. Kis forgalom mellett az árak alig változtak. Jegyez 8.20—8.40 K ab Budapest.

Árpa csendes, kisebb kereslet mellett. Jegyez 7.75 K-t helybeli paritásában.

A határidőüzlet egész héten át igen csendes irányzatú és kisforgalmu volt, csekély árhullámzások mellett. Hiányzik az impulzus, mely a spekulációt vállalkozásra ösztönözné; egyelőre még a távolban sem láthatók ama momentumok, melyek az üzletnek élénkséget kölcsönözhetnének.

Az e heti zároárfolyamok a következők:

	30.	31.	1.	3.	4.	5.
Buza októberre	11.16	11.21	11.14	11.17	11.27	11.17
Rosz októberre	9.40	9.44	9.37	9.36	9.41	9.29
Tengeri augusztusra	7.58	7.70	7.60	7.61	7.64	7.64
" 1909. májusra	7.29	7.30	7.27	7.26	7.27	7.28
Zab októberre	8.25	8.26	8.25	8.21	8.23	8.24

NYILTÉR.

(Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

A Forgalmi bank részvénytársaság Temesvárott a következő körlevelet bocsátotta ki: Van szerencsénk ezennel szives tudomására adni, hogy a f. évi július hó 5-én tartott közgyűlés alkalmával a Tanítói takarékpénztár részvénytársaság újra szerveztetett és működését Temesvári forgalmi bank részvénytársaság törvényesen bejegyzett cég alatt mai napon megkezdette. Bátorodunk ezennel figyelmét intézetünkre azon kérésünk kapcsán felhívni, hogy azt nagybecsű bizalmával megtisztelni sziveskedjék; takarékbetéteket legelőnyösebb feltételek mellett fogadunk el és legolcsóbb hitelt nyújtunk.

Az alulírott vezetőség főképp arra fog törekedni, hogy a reabizott tőkék óvatos és lelkiismeretes kezelése által, valamint minden tekintetben előzékeny eljárással a nagyközönség bizalmát az intézet számára megnyerje és megszilárdítsa; tekintve vezetőségünk széleskörű ismerettségét és alapos tájékozottságát a helyi viszonyokban, melyhez gazdag kereskedői tapasztalat is járul, bizton reméljük intézetünk felvirágozását.

Kérjük t. Cimedet, hogy alkalom adtan bizalommal intézetünkben fordulni sziveskedjék és jegyzünk kiváló tisztelettel: Schön Ede vezérigazgató. Igazgatósági tagok: Kotschy Ferencz magánzó, ingatlan tulajdonos. Ungvári József gyógyszerész, Orzán Péter nagykereskedő, ingatlan-tulajdonos, Hertl Emil magánzó, ingatlan-tulajdonos, Jäger József kereskedő, ingatlan-tulajdonos, Ragyóczy József magánzó, ingatlan tulajdonos Tóth Béla könyvkereskedő, Stachlor Adam divatáru-kereskedő, Felügyelő-bizottság: Ludvig Jakab, a kerületi munkás-bizottság pénztár igazgatója, Holczer Ede elnök, nagykereskedő, ingatlan tulajdonos, Barcza Dezső, pénzügyi számvizsgáló.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bank- és hitelügy.

A Pesti magyar kereskedelmi bank közzétette az 1908. év első feléről szóló nyereség- és veszteség számláját, melynek adatait az utolsó négy év azonos időszakában, a következő táblázatunk tünteti fel:

Nyereségek	1905.		1906.		1907.		1908.	
	első	felében	első	felében	első	felében	első	felében
Nyereség-áthozatal	920,708	771,627	155,477	898,580	2.463,498	2.814,127	3.529,892	3.742,076
Tiszta kamatjövedelem	34,450	19,614	22,218	34,900	693,534	716,902	725,052	774,636
A banképület jövedelme	441,471	480,711	505,505	519,975	189,230	179,736	193,831	164,272
Nyereség a jelzálogüzletből	399,901	421,500	321,158	199,824	—	—	150,944	154,678
Különféle jutalékok	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyereség külföldi váltókon és pénznemeken	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyereség értékpapírokon és szindikátusokon	—	—	—	—	—	—	—	—
Különféle nyereségek	—	—	—	—	—	—	—	—
Váltóüzlet, fiókok és kommanditek nyeresége a befizetett tőke kamatainak és kezelési költségek levonása után	109,399	169,442	182,173	194,212	—	—	—	—
Összes nyereségek	5.359,466	5.694,758	6.386,253	6.683,155	—	—	—	—
Terhek:								
Fizetések	559,286	606,123	623,638	691,567	—	—	—	—
Költségek és adók	362,234	448,241	623,763	617,235	—	—	—	—
Leírások különféle követelésekből	14,332	11,878	12,789	46,393	—	—	—	—
Összes terhek	936,843	1.066,233	1.260,190	1.355,195	—	—	—	—
Első félvi nyereség	4.423,612	4.628,515	5.126,062	5.327,958	—	—	—	—

A kimutatás adataiból azt látjuk, hogy az első félvi tiszta nyereség a múlt évi 898,580 K nyereségáthozat nélkül 4.429,378 K-t tesz ki, ami a részvénytőke 21,09%-os kamatozásának felel meg. Az 1907-iki első félvi tiszta nyeresége 4.370,585 K-t tett ki (a részvénytőke 20,81%-át), az ideai eredmény tehát 58,792 K-val múlja felül a tavalyit. Az elért nyereség részleteit vizsgálva, konstatálhatjuk, hogy az ugyszólván kizárólag a folyó-, bank- és jelzálog-üzletben elért üzleti eredményt juttatja kifejezésre. Nagyobb pénzügyi műveletek egyáltalában nem kerültek a fenti mérlegben elszámolásra, egyedüli kivételével a Magyar erdőipar rt. ügyeinek teljes lebonyolításával elért jutaléknak. Ugyancsak annak, hogy nagyobb műveletek nem kerültek elszámolásra, tulajdonítandó az értékpapír- és szindikátusok számláján mutatkozó visszaesés. Az elért eredmény, valamint a bank üzleti pozíciójának fejlődését kitüntető adatok a bank üzletének állandó fejlődéséről és klientélájának növekedéséről tesznek tanúságot. Jellemző adatok erre nézve, hogy a betétállomány a kormány, községek és hatóságok betéteinek beszámítása nélkül, a lefolyt félévben mintegy 22 millió K-val 194 millió K-ra emelkedett, hogy továbbá a bank a lefolyt félévben 165 millió K összegben (1907-ben 75 millió K) folyósított záloglevél- és községi kölcsönöket és hogy a befektetési értékpapírpiacon még mindig tapasztalható pangás mellett, sikerült a banknak a lefolyt félévben a visszavásárolt és újra eladott címleteken kívül 28,8 millió K összegű saját kibocsátású címletet értékesíteni. A banknál elhelyezett idegen tőkék 288 millió K-ra rugtak, ami a múlt évhez képest 18 millió K szaporulatot jelent. Ezzel szemben az aktívák: pénztári készletek 10,2 millió K, a váltótárca állománya 94,6 millió K, előleg értékpapírookra, árukra, lombard és report 86,5 K, bel- és külföldi adók fedezett és nyílt tartozásai 110,5 millió K, összesen 301,8 millió K, az értékpapírtárca és egyéb aktívák tekintetbe vétele nélkül. A bank egyre emelkedő üzleti tevékenységével arányosan emelkedtek a rendszeres költségek is. A költségek és adók tételénél mutatkozó csekély csökkenés a múlt évben felmerült, némely rendkívüli és nem ismétlődő kiadás következménye. A tisztí fizetések számlájának 623,000 K-ról 691,000 K-ra történt emelkedése arra vezetendő vissza, hogy a bank igazgatósága a lefolyt félévben a tisztviselők fizetésemelésén kívül a bank kisebb javadalmazásu alkalmazottait — tekintettel a minden téren folyton növekedő drágaságra — újból drágasági pótlékban részesítette.

A Magyar jelzálog-hitelbank közzétette félévimérlését. Eszerint a bevételek ekként alakultak: Áthozott nyereség az 1907. évről 495,038 K, jutalékok a jelzálog- és községi kölcsönüzletből, nyereségek eladott záloglevelekben és községi kötelezőkön és egyéb cím alatti nyereségek 1.212,384 K, kamatjövedelmek 1.935,633 K, összesen 3 643,056 K. Kiadások: Igazgatási és kezelési összes költségek 597,126 K, adók és illetékek 376,524 K, a felügyelő-bizottság illetményei 9555 K, összesen 938,205 K. Az 1907. évi nyereségáthozattal együtt a tiszta nyereség tehát 2.659,850 K. A folyó év első felének e tiszta nyeresége az 1907. évi nyereségből áthozott 495,038 korona nélkül 2.164,811 K-t tesz és így a tavalyi első félévnek áthozat nélküli 1.942,364 korona tiszta nyereségét 220,000 K-val haladja meg. Ez az eredmény egyrészt a kiadások apadása folytán, másrészt azáltal jött létre, hogy a lezárult félév kölcsönvalósításai és címlet-eladásai meghaladják a tavalyi első félév e tételeit. A bank tárcájában levő értékpapírok és saját kibocsátmányok az 1907. évi zárómérleg árfolyamain vétettek fel, amelyek jelentékenyen alacsonyabbak az ez évi június 30-ianál.

Vulturul gazdasági hitelintézet rt. (Tasnád) cég alatt új pénzügyintézet alakult *Tasnádon* 100,000 K alaptőkével. Az igazgatóság tagjai: Cosma András, Ciceronescu Sámuel, Pop C. István dr., Steer Koriolán dr., Pop György, Marosán László, Hoblea László, Kozmuca József, Labanc János. A felügyelő-bizottság tagjai: Koroján Demeter, Muntin Miklós, Patkas László, Suciu János dr. és Bárdossy Lajos.

Községi takarékpénztár Csongrádon. Csongrád község előjárósága L. Tóth István községi főbíró kezdeményezésére elhatározta, hogy községi takarékpénztárt létesít.

A Jászárokszállási takarékpénztár egyesület augusztus 22-én rendkívüli közgyűlést tart a jelenlegi 100,000 K alaptőke felemelése tárgyában 200,000 K-ra úgy, hogy 100,000 K-t a 140,000 K-ra rugó tartalékból az alaptőkéhez csatolnak.

A Csatádi első takarékpénztár rt. felemelte alaptőkéjét 100,000 K-ról 150,000 K-ra, 250 drb 200 K névértékű részvény kibocsátása után.

A Tiszaújvárosi népbank rt. augusztus 10-én rendkívüli közgyűlést tart a jelenlegi 100,000 K alaptőke felemelése tárgyában.

A Vásárosnaményi földmives és kereskedelmi bank rt. egyik volt igazgatósági tagjáról, Mandel Imréről a „Nap” című lap aug. 4. száma azt jelentette, hogy nagyobb tőzsdei veszteségek után megszökött, de előbb, mint a bank vezérigazgatója, elspekulálta a bank pénzeit is. Ezzel szemben a bank igazgatósága annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy a *czikk alaptalan rágalom*. Mandel Imre a banknak nem volt vezérigazgatója soha, vele szemben a bank nem volt érdekelve. A bank felügyelő-bizottsága Kálmán Sándor felügyelő-bizottsági elnöknek, a Kisvárdai gazdasági és kereskedelmi hitelintézet rt. ügyvezetőjének vezetése mellett beható vizsgálatot tartott és a banknál a *legpéldásabb rendet konstatálta*. A bank igazgatósága a rágalmazó cikk miatt sajtópert indított.

Az Alföldi bank rt. (Szabadka) július 31-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság új tagjaivá Boholy Imre, Heiszler Vilmos, Herczl József, Kladek Lukács, Mérey Agoston, Molczar Sándor és Nojcssek Géza választottak meg.

A Havasmezői kereskedelmi bank rt. augusztus 12-én rendkívüli közgyűlést tart az alaptőke felemelése tárgyában 40,000 K-ról 100,000 K-ra, 600 drb 100 K névértékű részvény kibocsátása után.

A Solingener bank bukásának következményei. Nem is sejtett krahót idézett elő Németország vasiparában a Solingener bank előre nem sejtett bukása. Ugyanis ez a bank volt egyik legjelentékenyebb pénzforrása a solingeni virágzó vas- és acélpári vállalatoknak, melyek tulajdonul is merítettek ebből a forrásból. A forrás most nemcsak egyszerre kiapadt, de a csödbe jutott bankkal szemben fennálló tartozások sürgős rendezésének szükségessége állott elő. Ez okból a solingeni és vidéki vas- és acélművek egyre-másra a bukás örvényébe

koronáig emelkedett, mert félévi mérlegéről ismételtén csak jót beszélnek. A számadatok alig kisebbek, mint a tavalyiak. A petróleumüzletben leírást eszközölni nem kellett. Már most biztosra veszik, hogy az osztalék a jövő évben 30 koronát fog kitenni. Zárlatkor 628.— K árat jegyeztünk fel. A magyar hitel-részvény javulását főleg földözéseknek köszönhetette, lassan de tartósan emelkedett 736 koronáról 741.50 koronáig és ezen az áron zárult. A vasut-részvények ára lemorzsolódott, az államvasut-részvényt, amely 692.50 K áron zárult, a kulisz realizálta és elsőrendű vevők vásárolták, a déli vasut-részvényt, amely 113 koronáig esett, boldog, boldogtalan kínálta, mert az elsőbbségi kötvények újra hanyatlottak és a vállalat pénzügyi helyzete ma reménytelenebbnek tűnik föl, mint valaha. A bajon bizonyára nem segíthet a kurátor tanácskozása az érdekelt csoportokkal, csak egy alapos tarifaemelés, amelynek a dekretálását jól beavatottak biztosra veszik.

A helyi piacon a legszerényebb mozgalomnak sem látuk nyomát. Csak a rimamurányi részvény kivétel, amelyet néhány koronával drágábban vásároltak azért, mert félhivatalosan közölték, hogy az idei osztalékot a tavalyi 28 koronával szemben 30 koronában állapították meg. A többi helyi értékek alig törődtek.

A készáruipiac forgalma teljesen pangott. Az árak névlegesek, a változások minimálisaknak mondhatók.

A sorsjegypiacon néhány kötés a szanatórium-sorsjegyből volt, még pedig olcsóbb áron, mert egy bécsi bank itteni fiókját leltén-nyomon kínálta.

A járadékpiacon sem üzlet, sem változás nem volt. Az irányzat tartott. A valuta és ércváltó gyöngye, kivált a londoni deviza, amely 239.35 koronán zárult és most már $\frac{1}{2}$ százalékkal olcsóbb a reláció egyenlegénél. Ezzel összefüggésben délafrikai eredetű aranyat szállítanak a mi jegybankunk pénztárába.

Az e heti jelentékenyebb árváltozások a következők:

	jul. 29.	aug. 5.	Változás
Vaskapukölcsön	77.25	76.75	- 0.50
Hazai bank	272.50	276.50	+ 4.—
Magyar hitel	738.50	741.50	+ 3.—
Jelzálogbank	430.50	431.50	+ 1.—
Leszámítolobank	468.50	469.50	+ 1.—
Oszták hitel	621.50	628.—	+ 6.50
Kereskedelmi bank	3322.—	3335.—	+ 13.—
Pesti hazai I. takarékn	18325.—	18310.—	- 15.—
Első magyar ált. biztosító	9675.—	9650.—	- 25.—
Beocsini cementgyár	548.—	543.—	- 5.—
Drasche téglagyár	440.—	446.—	+ 6.—
Magyar aszfalt	152.—	153.—	+ 1.—
Danubius hajógyár	222.—	228.—	+ 6.—
Ganz és társa	2795.—	2800.—	+ 5.—
Rimamurányi vasmű	554.—	558.—	+ 4.—
Beszterce-naszódi faipar	470.—	430.—	- 40.—
Részvényserfőző	4700.—	4750.—	+ 50.—
Sertéshizlalo	420.—	415.—	- 5.—
Polgári serfőző	343.—	345.—	+ 2.—
Neuschloss-tanningyár	443.—	435.—	- 8.—
Adria tengernajó	396.—	398.—	+ 2.—
Közuti vaspálya	535.50	536.—	+ 0.50
Városi villamos	259.75	261.—	+ 1.25
Déli vasut	117.—	113.50	- 3.50
Oszták-magyar államvasut	694.50	692.50	- 2.—

A külföldről érkezett részletes tudósítások a következők:

Berlinben a bankok félévi üzleti eredménye némileg buzdításul szolgált. A bányapiac értékei is meglehetősen szilárdak voltak. A járadékpiacon ingadozó. Az amerikai értékek és a tengerhajósrészvények emelkedtek. Az iparértékek piaca szilárd.

Párisban tartott áron folyt a vásár. A török értékek kissé csökkentek. A rézbányapiac és az aranybányapiac igen szilárd volt.

Londonban az üzlet ismét kedvezőbbre fordult. A belföldi

járadékpiacon nyugodt volt ugyan, de a külföldi járadékok és az amerikai vasut-részvények emelkedtek.

Newyorkban kisebb megszakítással hozmozgalom van a napi renden. A vezető értékek egyfolytában emelkedtek és már csaknem elérték azt az árat, amelyen tavaly a krízis kitörése előtt jegyezték.

Bécsben a helyzetet a piac alapiránya, de egyben a spekuláció tartózkodása is jellemzi.

A gabonatőzsdéről.

Budapest, 1908. augusztus 5.

A földmivvelésügyi miniszter új becslése búzánál 770,000 mm., rozsnál 130,000 mm., árpánál 110,000 mm. javulást és zabnál 30,000 mm. rosszabbodást tüntet fel. A miniszter termés-kimutatása alig fog valamelyes hatást gyakorolni az árakra, mert egyik irányban sem hozott meglepetést.

A kínálat a vidéken a csökkent árnál tartózkodó volt.

A külföldi tőzsdék a hét elején lanya jelentéseket küldöttek, az utóbbi napokban azonban Északamerikából hossz indult ki, mely azután a legtöbb európai gabonapiaczra is kihatással volt.

Az egyes czikkek e heti üzletmenetéről következőket jelenthetjük:

Buza. Mig a malmok a hét elején a nagy hozatalok láttára tartózkodó álláspontot foglaltak el, az utóbbi napokban ismét erélyesebben láttak a vásárláshoz és összesen 250,000 mm.-t vettek. A kínálat még mindig bőséges árban a legjobb.

Rozs. Bár a kínálat nem nagyobbodott, de az osztrák fogyasztás tartózkodása miatt, az üzlet igen kis forgalmu, alig változott árak mellett. Jegyez 9.40 K-t helybeli paritásra.

Tengeri. Ó tengeriben a kereslet tovább is igen jó, de a vidékről alig kínálnak. Jegyez 7.75 K-t ab Budapest kocsira rakva.

Zab. Kis forgalom mellett az árak alig változtak. Jegyez 8.20—8.40 K ab Budapest.

Árpa csendes, kisebb kereslet mellett. Jegyez 7.75 K-t helybeli paritásban.

A határidőüzlet egész héten át igen csendes irányzatú és kisforgalmu volt, csekély árhullámzások mellett. Hiányzik az impulzus, mely a spekulációt vállalkozásra ösztönöznék; egyelőre még a távolban sem láthatók ama momentumok, melyek az üzletnek élénkséget kölcsönözhetnének.

Az e heti zároárfolyamok a következők:

	30.	31.	1.	3.	4.	5.
Buza októberre	11.16	11.21	11.14	11.17	11.27	11.17
Rozs októberre	9.40	9.44	9.37	9.36	9.41	9.29
Tengeri augusztusra	7.58	7.70	7.60	7.61	7.64	7.64
" 1909. májusra	7.29	7.30	7.27	7.26	7.27	7.28
Zab októberre	8.25	8.26	8.25	8.21	8.23	8.24

NYILTÉR.

(Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

A Forgalmi bank részvénytársaság Temesvárott a következő körlevelet bocsátotta ki: Van szerencsénk ezennel szives tudomására adni, hogy a f. évi július hó 5-én tartott közgyűlés alkalmával a Tanítói takarékpénztár részvénytársaság újra szervezetett és működését Temesvári forgalmi bank részvénytársaság törvényesen bejegyzett cég alatt mai napon megkezdette. Bátorkodunk ezennel figyelmét intézetünkre azon kérésünk kapcsán felhívni, hogy azt nagybecsű bizalmával megtisztelni sziveskedjék; takarékbetéteket legelőnyösebb feltételek mellett fogadjunk el és legolcsóbb hitelt nyújtunk.

Az alulírott vezetőség főképp arra fog törekedni, hogy a reabizott tőkék óvatos és lelkiismeretes kezelése által, valamint minden tekintetben előzékeny eljárással a nagyközönség bizalmát az intézet számára megnyerje és megszilárdítsa; tekintve vezetőségünk széleskörű ismerettségét és alapos tájékozottságát a helyi viszonyokban, melyhez gazdag kereskedői tapasztalat is járul, bizton reméljük intézetünk felvirágozását.

Kérjük t. Cimedet, hogy alkalom adtan bizalommal intézetünkhöz fordulni sziveskedjék és jegyzünk kiváló tisztelettel: Schön Ede vezérigazgató. Igazgatósi tagok: Kotschy Ferencz magánzó, ingatlan tulajdonos. Ungvári József gyógyszerész, Orzán Péter nagykereskedő ingatlan-tulajdonos, Hertl Emil magánzó, ingatlan-tulajdonos, Jáger József kereskedő, ingatlan-tulajdonos, Ragyoczy József magánzó, ingatlan tulajdonos Tóth Béla könyvkereskedő, Stachlor Adam divatárú-kereskedő, Felügyelő-bizottság: Ludvig Jakob, a kerületi munkás-biztosító pénztár igazgatója, Holczer Ede elnök, nagykereskedő, ingatlan tulajdonos, Barcza Dezső, pénzügyi számvizsgáló.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bank- és hitelügy.

A Pesti magyar kereskedelmi bank közzétette az 1908. év első feléről szóló nyereség- és veszteség számláját, melynek adatait az utolsó négy év azonos időszakában, a következő táblázatunk tünteti fel:

Nyereségek	1905. 1906. 1907. 1908.			
	első felében koronákban			
Nyereség-áthozatal	920,708	771,627	155,477	898,580
Tiszta kamatjövdelem	2.463,498	2.814,127	3.529,892	3.742,076
A banképület jövedelme	34,450	19,614	22,218	34,900
Nyereség a jelzálogüzletből	693,534	716,902	725,052	774,636
Különféle jutalékok	441,471	480,711	505,505	519,975
Nyereség külföldi váltókon és pénznemekben	189,230	179,736	193,831	164,272
Nyereség értékpapírokon és szindikátusokon	399,901	421,500	321,158	199,824
Különféle nyereségek	—	—	150,944	154,676
Váltóüzlet, fiókok és kommanditek nyeresége a befizetett tőke kamatainak és kezelési költségek levonása után	109,399	169,442	182,173	194,212
Összes nyereségek	5.359,466	5.694,758	6.386,253	6.683,155
Terhek:				
Fizetések	559,286	606,123	623,638	691,567
Költségek és adók	362,234	448,241	623,763	617,255
Leírások különféle követelésekből	14,332	11,878	12,789	46,368
Összes terhek	936,843	1.066,233	1.260,190	1.355,195
Első félévi nyereség	4.423,612	4.628,515	5.126,062	5.327,958

A kimutatás adataiból azt látjuk, hogy az első félévi tiszta nyereség a múlt évi 598,580 K nyereségáthozat nélkül 4.429,378 K-t tesz ki, ami a részvénytőke 21.099%-os kamatozásának felel meg. Az 1907-iki első félévi tiszta nyeresége 4.370,585 K-t tett ki (a részvénytőke 20.81%-át), az idei eredmény tehát 58,792 K-val mulja felül a tavalyit. Az elért nyereség részleteit vizsgálva, konstatalhatjuk, hogy az ugyszólván kizárólag a folyó-, bank- és jelzálog-üzletben elért üzleti eredményt juttatja kifejezésre. Nagyobb pénzügyi műveletek egyáltalában nem kerültek a fenti mérlegben elszámolásra, egyedüli kivételével a Magyar erdőipar rt. ügyeinek teljes lebonyolításával elért jutaléknak. Ugyancsak annak, hogy nagyobb műveletek nem kerültek elszámolásra, tulajdonítandó az értékpapír- és szindikátusok számláján mutatkozó visszaesés. Az elért eredmény, valamint a bank üzleti pozíciójának fejlődését kitüntető adatok a bank üzletének állandó fejlődéséről és klientélájának növekedéséről tesznek tanúságot. Jellemző adatok erre nézve, hogy a betétállomány a kormány, községek és hatóságok betéteinek beszámítása nélkül, a lefolyt félévben mintegy 22 millió K-val 194 millió K-ra emelkedett, hogy továbbá a bank a lefolyt félévben 16.5 millió K összegben (1907-ben 7.5 millió K) folyósított záloglevél- és községi kölcsönöket és hogy a befektetési értékpapírpiacon még mindig tapasztalható pangás mellett, sikerült a banknak a lefolyt félévben a visszavásárolt és újra eladott czimleteken kívül 28.8 millió K összegű saját kibocsátású czimletet értékesíteni. A banknál elhelyezett idegen tőkék 288 millió K-ra rugtak, ami a múlt évhez képest 18 millió K szaporulatot jelent. Ezzel szemben az aktívák: pénztári készletek 10.2 millió K, a váltótárca állománya 94.6 millió K, előleg értékpapírokra, árukra, lombard és report 86.5 K, bel- és külföldi adósságok fedezett és nyílt tartozásai 110.5 millió K, összesen 301.8 millió K, az értékpapírtárca és egyéb aktívák tekintetbe vétele nélkül. A bank egyre emelkedő üzleti tevékenységével arányosan emelkedtek a rendszeres költségek is. A költségek és adók tételénél mutatkozó csekély csökkenés a múlt évben felmerült, némely rendkívüli és nem ismétlődő kiadás következménye. A tisztí fizetések számlájának 623,000 K-ról 691,000 K-ra történt emelkedése arra vezetendő vissza, hogy a bank igazgatósága a lefolyt félévben a tisztviselők fizetésemelésén kívül a bank kisebb javadalmazású alkalmazottait — tekintettel a minden téren folyton növekedő drágaságra — újból drágasági pótlékban részesítette.

A Magyar jelzálog-hitelbank közzétette félévimérlegét. Eszerint a bevételek ekként alakultak: Áthozott nyereség az 1907. évről 495,038 K, jutalékok a jelzálog- és községi kölcsönüzletből, nyereségek eladott záloglevelekben és községi kötelezőkön és egyéb czim alatti nyereségek 1.212,384 K, kamatjövdelem 1.935,633 K, összesen 3 643,056 K. Kiadások: Igazgatási és kezelési összes költségek 597,126 K, adók és illetékek 376,524 K, a felügyelő-bizottság illetményei 9555 K, összesen 938,205 K. Az 1907. évi nyereségáthozattal együtt a tiszta nyereség tehát 2.659,850 K. A folyó év első felének e tiszta nyeresége az 1907. évi nyereségből áthozott 495,038 korona nélkül 2.164,811 K-t tesz és így a tavalyi első félévnek áthozat nélküli 1.942,364 korona tiszta nyereségét 220,000 K-val haladja meg. Ez az eredmény egyrészt a kiadások apadása folytán, másrészt azáltal jött létre, hogy a lezárult félév kölcsönvalósításai és cimlet-eladásai meghaladják a tavalyi első félév e tételeit. A bank tárcájában levő értékpapírok és saját kibocsátmányok az 1907. évi zárómérleg árfolyamain vétettek fel, amelyek jelentékenyen alacsonyabbak az ez évi június 30-iaknál.

Vulturul gazdasági hitelintézet rt. (Tasnád) cég alatt új pénzügyintézet alakult Tasnádon 100,000 K alaptőkével. Az igazgatóság tagjai: Cosma András, Ciceronescu Sámuel, Pop C. István dr., Steer Koriolán dr., Pop György, Marosán László, Hoblea László, Kozmuca József, Labanc János. A felügyelő-bizottság tagjai: Koroján Demeter, Muntin Miklós, Patkas László, Suciu János dr. és Bárdossy Lajos.

Községi takarékpénztár Csongrádon. Csongrád község előjárósága L. Tóth István községi főbíró kezdeményezésére elhatározta, hogy községi takarékpénztárt létesít.

A Jászárokszállási takarékpénztár egyesület augusztus 22-én rendkívüli közgyűlést tart a jelenlegi 100,000 K alaptőke felemelése tárgyában 200,000 K-ra úgy, hogy 100,000 K-t a 140,000 K-ra rugó tartalékból az alaptőkéhez csatolnak.

A Csatádi első takarékpénztár rt. felemelte alaptőkéjét 100,000 K-ról 150,000 K-ra, 250 drb 200 K névértékű részvény kibocsátása útján.

A Tiszaujlaki népbank rt. augusztus 10-én rendkívüli közgyűlést tart a jelenlegi 100,000 K alaptőke felemelése tárgyában.

A Vásárosnaményi földmives és kereskedelmi bank rt. egyik volt igazgatósági tagjáról, Mandel Imréről a „Nap” című lap aug. 4. száma azt jelentette, hogy nagyobb tőzsdéi veszteségek után megszökött, de előbb, mint a bank vezérigazgatója, elspekulálta a bank pénzeit is. Ezzel szemben a bank igazgatósága annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy a cikk alaptalan rágalom. Mandel Imre a banknak nem volt vezérigazgatója soha, vele szemben a bank nem volt érdekelve. A bank felügyelő-bizottsága Kálmán Sándor felügyelő-bizottsági elnöknek, a Kisvárdai gazdasági és kereskedelmi hitelintézet rt. ügyvezetőjének vezetése mellett beható vizsgálatot tartott és a banknál a legpéldásabb rendet konstatalta. A bank igazgatósága a rágalmozó cikk miatt sajtópert indított.

Az Alföldi bank rt. (Szabadka) július 31-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság új tagjaivá Boholy Imre, Heiszler Vilmos, Herczl József, Kladek Lukács, Mérey Agoston, Molczar Sándor és Nojcssek Géza választottak meg.

A Havasmezői kereskedelmi bank rt. augusztus 12-én rendkívüli közgyűlést tart az alaptőke felemelése tárgyában 40,000 K-ról 100,000 K-ra, 600 drb 100 K névértékű részvény kibocsátása útján.

A Solingener bank bukásának következményei. Nem is sejtett krahott idézett elő Németország vasiparában a Solingener bank előre nem sejtett bukása. Ugyanis ez a bank volt egyik legjelentékenyebb pénzforgára a solingeni virágzó vas- és acélpári vállalatoknak, melyek tulajdon-tul is merítették ebből a forrásból. A forrás most nemcsak egyszerre kiapadt, de a csődbe jutott bankkal szemben fennálló tartozások sürgős rendezésének szükségessége állott elő. Ez okból a solingeni és vidéki vas- és aczélművek egyre-másra a bukás örvényébe

merülnek. Így a többek közt a solingeni aczélaru-exportvállalat ellen a csődöt már elrendelték, a Darmannsche Eisengiesserei pedig, melyet a Solingener bank alapított, üzemét teljesen beszüntette és közel 200 munkását szelnek eresztette. De még ez mind semmi, mert a solingeni kisvaskereskedők és vasiparosok köreiben mintegy 40 csőd közeli bekövetkezésére számítanak. E közben a bukott bank ügykezelését és könyvvitelét megvizsgáló szakértők egyre rémesebb dolgokra bukkanak. Minden elveszett, mert a bank összes tokéit a bukás szélére jutott vasművek nyelték el. Az évi mérlegek felállítása tekintetében hihetetlen hamisítások és elpalástolások vitettek keresztül; a többek közt évek előtt csődbe jutott cégek tartozásai, melyek csődvagyona rég felosztott, folyvást fennállóként szerepeltettek, sőt egyáltalán nem létező egyének nevein is jelentékeny követelések voltak elkönyvelve. Az öngyilkosokká lett két igazgató — ugymond — nem sikkasztott, ők csupán Solingen vasiparát igyekeztek minden aron világhírűvé tenni és e célból teli marokkal szórták a bank pénzt.

Ipar.

A Gregersen-féle erdőipar rt., a mely a budapesti *Gregersen G. és fia* cégnek a bosnyák kormánytól birt zavidovicsi erdőtarló bérletének kitermelésére alakult, június 1-én tartotta alakuló közgyűlését. Az *alaptőke* 2.500,000 K (12,500 drb 200 K-s részvény.) A Gregersen cég egyéb vállalatait a régi cég alatt folytatja.

A Ganz-féle villamossági rt. tárgyalásokat folytat az *olaszországi Westinghouse-féle elektromos gyár megvétele* tárgyában, mely a Genova melletti Vado községben van s főként villamos nagyvasutak berendezésével foglalkozik. A vásárlás a Ganz-féle villamossági rt. olasz települését célozná.

Uj téglagyár Budapest. *Balla* Henrik budapesti lakos, aki battai téglagyárát nemrégén adta, most *Budapest*, a III. kerületben nagycsúszású gőztéglagyárt létesít, melynek telepengedélyezési bejárását július 31-én tartották meg.

Magyar-osztrák parket-kartel. *Parketten A.-G. (Bécs)* cég alatt az *A.-G. für Holzbearbeitung (Bécs)*, továbbá a *David Löwy* bécsi és a *Fried és Benedek* budapesti fakeskedő cégek engedélyt kaptak az osztrák kormánytól arra, hogy részvénytársaságot alapítsanak *500,000 K alaptőkével*. Ez a részvénytársaság központi eladási irodája lesz az osztrák-magyar parket-kartelnek, melyhez a legnagyobb magyar és osztrák gyárak már csatlakoztak és amely cégét *Budapest* is bejegyezteti.

A Vulkan gépgyár rt. *Berlinben fióktelepet* létesített, mely üzemét már meg is kezdte.

Magyar alkoholmentes italgyár rt. cég alatt új alkoholmentes italgyár alakult *Budapest* 70,000 K alaptőkével (350 drb. 200 K névértékű részvény) Az igazgatóság tagjai *Csicsáki János* és *Molnár József*. A felügyelő bizottság tagjai: *Csernoch János*, *Romhányi Ignác*, *Murányi József*, és *Mayer Adolf*.

A Magyar pamutipar rt. újpesti pamutfono és szövőgyári telepének üzemi kibővítése részére, az üzembehelyezés napjától számított 15 évre az állami kedvezményeket előzetesen biztosították.

A Kézműáru rt. felől több fővárosi lap a napokban szenzációs hír gyanánt közölte, hogy ennek a társaságnak a megalakulását a törvényszékhez intézett beadványban megtámadták, mert a megalakulás állítólag nem történt volna a törvényszabta formák betartásával és különösen nem lett volna az alakuló közgyűlésig a részvénytőke 30%-a, mint azt a törvény előírja, befizetve. Ennek a szenzációs hírek nincs komoly alapja, mert igaz ugyan, hogy a társaság egy elbocsátott tisztviselőjének kezdeményezésére ilyen tartalmú beadványt intéztek a törvényszékhez, de eltekintve attól, hogy ennek alairói, egy mindössze egy szavazattal rendelkező részvényes és egy olyan aláíró, akit még szavazati jog sem illet meg, mert befizetéseit még maig sem teljesítette, nem tekinthetők komoly embereknek, a megtámadás maga is tökéletesen alaptalan, mert a 250,000 K alaptőkéből az alakuló közgyűlés napjáig 216,000 K volt a Magyar kereskedelmi rt.-nál, a megtámadott társaság bankjánál, befizetve: ma pedig már — egy elenyészően kis összeg kivételével — az egész tőke be van fizetve, amiről minden érdeklődő a nevezett pénzügyhatóságnál könnyen meggyőződhet. Elvakult bosszu indokolatlan műve tehát a följújt támadás, amelynek már csak azért sem lehet semmi eredménye, mert hiszen a megalakulás kifogásolására a törvényes határidő is régen elmúlt, a társaság ugyanis már 1907. szeptemberében tartotta meg közgyűző jelenlétében alakuló gyűlését és azóta kifogástalanul működik, üzleti

szépen fejlődnek és máris számottevő szerepet játszik a kézműáru-szakmában. Ezt a gondos és körültekintő vezetésnek köszönhető fejlődést természetesen nem akasztatja meg a szenzációvá följújt támadás sem.

Pécsi mezőgazdasági gőzmalom és sörgyár rt. cég alatt *Pécs* részvénytársaság van alakulóban *1.250,000 K alaptőkével* (2500 drb. 500 K-s részvény) gőzmalom és sörgyár létesítésére. Az új társaság átveszi ifj. *Scholz* Antal pécsi sörgyárát és azzal kapcsolatosan gőzmalomot épít. A sörgyár értéke 700,000 K, ebből azonban jelzálogi kölcsönre 400,000 K-t levonnak és a hátralékos 300,000 K-ból 200,000 K-t részvényekben, 100,000 K-t készpénzben fizetnek a *Scholz*-cégnek. A részvényaláírás zárideje: 1908. október 15. Az alapítók: *Zichy János* gróf, *Zsolnay Miklós*, *Kindl József*, *Truka József*, *Jánosi Engel Gyula*, *Jeszzenszky Imre*, *Döry Ödön*, *Krausz Béni*, *Seper Kálmán*, *Horváth István* és *Förster Jenő*. Az alapító-bizottság irodája *Pécs* (Király-u. 23—25. sz.) van.

Attila czipőgyár rt. (Érsekújvár) cég alatt új részvénytársaság alakult *300,000 K alaptőkével* (600 drb 500 koronás részvény). Az igazgatóság tagjai: ifj. *Suess* Frigyes (Bécs), *Förster* Károly, *Köhler* Sándor (Bécs) és *Gontard* Gusztáv (ügyvezető-igazgató). A felügyelő-bizottság tagjai: *Rabár* Andre dr., *Pollák* Jakab, *Roth* Sándor dr. Főkönyvelő: *Gerstl* Sándor. — A vállalat a legújabb gépekkel napi ezer pár lábbeli gyártására van berendezve.

Egyesült pécsi rez-, fém- és lakatosárugyár rt. (Pécs) cég alatt a *Herczeg testvérek* pécsi cég és a *Mestrts* Jenő cég fuzionálnak és részvénytársasággá alakulnak át *600,000 K alaptőkével* (1000 drb 100 K névértékű törzs- és 5000 drb 100 K-s elsőbbségi részvény, garantált 6%-os kamatozással). A társaság elnöke *Zsolnay Miklós* és igazgatói *Mestrts* Jenő és *Herczeg* Lajos lesznek.

Villamossági szerelvénygyár Pécs. A *Kóbor testvérek* cég *Pécs* nagycsúszású elektromos szerelvényeket előállító gyárat létesít, mely előreláthatólag még szeptemberben megkezdí üzemét.

Liszthordó-gyár Fiumében. Az *Ossoinac G.* hordógyáros cég a kereskedelmi minisztertől kedvezményeket kért egy olyan hordógyár létesítésére, mely a Braziliába exportálandó magyar liszt részére hordókat gyártana.

Paszomány- és zsinórgyár Lajtaszentmiklóson. *Lendvay* Zsigmond bécsi lakosnak *Lajtaszentmiklóson* létesített paszomány- és zsinórgyára részére 1905. május 6-ik napjától számított 5 évre az állami kedvezményeket engedélyezték.

Műkenderáztató Tótkomlóson. *Tótkomlós* község műkenderáztatót létesít.

Uj textilgyár Nagyjécsán. *Becker* Károly gyáros *Nagyjécsán* buckskinszövőgyárat létesít, mely üzemét már szeptemberben megkezdí.

Uj műtárgyműgyári rt. Czepléden. *Czepléden* a *Czeplédi gazdasági gőzmalom rt.* égisze alatt, műtárgyműgyár van alakulóban, részvénytársasági alapon.

Első dárdai gőzmalom rt. cég alatt *Dárdán* új gőzmalmi részvénytársaság alakult. Az igazgatóság tagjai: *Fejérváry* Imre báró, *Mándy* Sámuel, *Nagy* Arthur és *Widder* Mór.

Gazdasági szeszgyár Mármaroszigeten. A mármaroszi földbirtokosok július 19-én értekezletet tartottak *Mármaroszigeten* és elhatározták, hogy részvénytársasági alapon szeszgyárat létesítenek és e célra kontingenst kérnek a kormánytól. Az értekezlet a részvénytársaság alapítóivá *Szöllösy* Ferencet, *Kovássy* Ákóst, ifjabb *Szilágyi* József, *Szaplonczay* Lajost és *Feit* Józsefet delegálta.

Első perjamosi műkögyár és tégláégető rt. cég alatt a *Röser Mihály és lársa* cég perjamosi téglagyárát részvénytársasági alapra fektetik *400,000 K alaptőkével* (4000 drb 100 K névértékű részvény), úgy, hogy a Röser cég a gyárért 300,000 K-t kap részvényekben. Az alapítók: *Röser* Mihály, *Röser* János, *Köszler* József, *Schaffer* Péter és *Kleitsch* József.

Gyanafalvai téglagyár rt. cég alatt *Gyanafalván* részvénytársasági alapon új téglagyár létesült, mely már üzemben is van.

A Perjamosi műkö- és homoktéglagyár rt. alakuló közgyűlését augusztus 9-én tartják Perjamoson.

Lemezjáték- és diszműárugyár Mosonban. A *Tilzer* és *Rubinger* cég *Mosonban* lemezjáték- és diszműárugyárat létesített.

A Fogarasi és háromszéki fatermelő rt. (Nagyvárad), mely tudvalevőleg a *Friss* és *Grósz* nagyváradai fakeskedő és fater-

melő cég vagyonának és a hitelezők követeléseinek megmentése céljából 1907. szeptemberében alakult, július 25-én rendkívüli közgyűlést tartott *Nagyváradon*, mely elhatározta az *alaptőke felemelését 300,000 K-ról 1 millió K-ra*.

A **Breznóbányai magyar általános művirágygár rt.** augusztus 12-én rendkívüli közgyűlést tart, melyen az igazgatóság jelentést tesz az *alaptőke felemelésének sikeréről*.

A **Trencsényi keret-, rámaléc- és faiparúrgyár rt.** első üzetévében, melyet június 30-án zárt le, *32,557 K veszteséggel* dolgozott. A mérlegkételek a következők:

Vagyon: Készpénz 421, épületek és gyártelep 119,401, gépek és felszerelés 198,605, szabadalom és berendezés 95,351, erdő 36,654, fakészletek 48,913, különféle anyagok 5825, részvényesek 13,535, adások 19,048, különfélék 9146, veszteség 32,557 K. — *Teher:* Alaptőke 500,000, erdővételár-hátralék 31,328, elfogadványok 22,744, hitelezők 25,384 K. Összesen 579,456 K.

A **Frigyessalvi mûmalom rt.**, mely alakulása óta fizetési nehézségekkel küzdött, kimondta a *felszámolást*.

A **Balaton halászati rt.** az 1907. 8. üzleti évben, 419,991 (az előző évben: 410,679) K bruttó bevétellel dolgozott, amiből a költségek levonása után *63,125 (91,944) K tiszta nyeresége* maradt. Ebből a tartalékok megfelelő dotálása után *40 K = 20 %-os osztalékot* fizetnek, a tavalyi 50 K = 26 %-kal szemben és 4.995 (6.129) K-t új számlára visznek át.

Neubauer Sándor vágújhelyi sörgyára üzemét végleg be- szüntette és a gyárat felszámolta.

A **Móczár-féle solymári textilfestő-gyár** aug. 1-én leégett.

A **hamburg-altonai viaszfehérítőgyár**, amely a csödbek- került *I. F. C. Möller* cégé volt, a *Zipperling Kessler & Co. Julius Grossmann* hamburgi cég megvásárolta s modernül berendezve, tete- mesen kibővitve újra üzembe helyezte. A cég elismert elsőrendű minőségű *sellakkviasz- és karnaubapótlék* gyártmányaiból Budapesten állandó nagy raktárt tart magyarországi vezérképviselőinél, *Dénes* testvéreknél (VIII., Salétrom-utca 8.), akik készséggel adnak leg- jutányosabb, föltétlenül versenyképes ajánlatokat, esetleg mintakkal is szívesen szolgálnak. Hazai cipőkrémgyárosaink ezzel előnyös beszer- zési forráshoz jutnak.

Puch & Dürrkopp Fahrrad A.-G. (Grác) cég alatt a *Johann Puch & Co.* és a *Dürrkopp & Co.* kerékpár-gyára cég fuzionáltak és *Grác* székhelylyel részvénytársasággá alakultak át, 15 millió K *alap- tőkével*. Az új részvénytársaság automobilonkat is fog gyártani.

Új klórmész-gyár Ausztriában. A *Bosnische Elektrizitäts A.-G. Brückl-ben* (Karinthia) klórmészgyárat létesít *2 millió K alap- tőkével*. A vízi erőt a Gurk folyó szolgáltatja. Az előállítandó termék a papírgyártás és a fehérítés terén nyer alkalmazást. A társaságnak Jajcan is van már egy klórmészgyára.

A **Vereinigte Breslauer Olfabriken A.-G.**, melyet oderbergi gyára révén nálunk is igen jól ismernek, jöllehet viszonyait 1906-ban szanalák, *felszámol.* Az alaptőke 1.995,000 marka és a múlt évi vesz- teség 92,848 marka.

Kereskedelem.

Oraviczi husfogyasztási rt. cég alatt *Oraviczán* új rész- vénytársaság van alakulóban. Az alapítók élén *Zemplényi Árpád* Emil dr. járásbíró áll.

Közlekedés.

A **dobosina-poprádfelkai vasut** közigazgatási bejárását a napokban tartották meg. Ha az állam a kért hozzájárulási összeget megsavazza, úgy az építést a jövő évben eszközlik, de ha a kormány inkább a tervezett *bellér-iglói* összeköttetést kívánja, akkor még hosszú idő kérdése a megvalósulás.

A **monor-ujhartyáni h. é. keskenyvágányu vasut** közigaz- gatási bejárását megtartották. A vasut az államvasutak *Monor* állomása mellett elhelyezendő átrakó állomáshoz indulna ki és *Monor, Vasad, Nyáregyháza* és *Ujhartyán* községek határában délnyugoti irányban haladna.

Sodronykötélpálya az egeresi gipszgyárnál *Kramer I.* az egeresi köszénbánya tulajdonosa, a köszénbányateleptől egeresi gipsz- gyáráig sodronykötélpálya építését tervezi. A pálya közigazgatási be- járását július hó 29-ikén tartották meg.

A **szatmár-mátészalkai vasutat** augusztus 1-én forgalomba helyezték.

A **rózsahegy-koryniczai vasut** műszaki felülvizsgálatát augusztus 14-én kezdik meg a rózsahegy vasúti állomáson.

A **sopron-köszegi vasut** építése a befejezéshez közeledik. A sinek már felsőpulyáig le vannak rakva.

A **monor-ujhartyáni vasutra** *Monor* község 250,000 K hozzá- járulást szavazott meg, törzsrészvények ellenében.

A **nagybánya-magyarláposi vasutra** *Nagybánya* város, törzsrészvények ellenében, 30,000 K hozzájárulást szavazott meg.

Közgyűlési határidők.

(A társaság czége mellett levő időpont a közgyűlés időpontja, a zárjel között levő nap a részvények letételének határnapja.)

- Aug. 12. Köz- és magántisztviselők takaré- és hiteltársulata, VIII. Muzeum-u. 19., d. u. 5 óra (rendkívüli).
23. Gazdasági takaré- és hitel szövetkezet, V., Szabadság-tér 6., d. u. 3 óra (rendkívüli).
Okt. 5. Szabadalmazott önműködő fékkészülék és gépgyár rt., IV., Hungária-szálló.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok cégjegyzéke.

Részvénytársaságok Budapesten.

Az Anker élet- és járadék biztosító intézet magyarországi igazgatósága. Gróf Zichy Jenő helyi képviselő törölve.

Borkuti vasérczművek részvénytársaság telepét V., Viseg- rádi-utca 4. szám alá helyezte.

Egyesült fülek-putnoki agyagárugyár részvénytársaság. Megszűnt.

Fatermelő részvénytársaság Kornfeld Pál igazgató és Heller Ágost cégvezető bejegyeztetett.

Fogarasz-brassói helyi érdekű vasut részvénytársaság. Jekel Frigyes dr. igazgató törölve.

Gyertyánligeti híganybánya részvénytársaság telepét V., Visegrádi-utca 4. szám alá helyezte.

Hofherr és Schrantz magyar gépgyári művek részvény- társaság. Alakult 1908. június 21-én. Alaptőkéje 600,000 K, 30,000 drb 200 K-s részvény. Igazgatóság: Széll Ignác, Schrantz János, Schrantz Alfréd, Hofherr Mátyás, Hofherr Rudolf, Kux Vilmos, Hofherr Albert, Hofherr Richárd, Schrantz Ottó és Lebl Mátyás. Felügyelő- bizottság: Eisele József, Láng Gusztáv, dr. Frank Imre és Wörner Vilmos.

Liget szanatórium részvénytársaság. Alakult 1908. július 12-én. Alaptőkéje 500,000 K. 2500 drb 200 K-s részvény. Igazgatóság: Hódossy Lajos dr., Jakab László dr., Jakabfy Dezső, Komor Marcezi és Rácz Jenő dr. Felügyelő-bizottság: Ambrózovics Lajos dr., Bajor Armin dr., Breuer Albert, Hoffer Lipót dr., Kóbor Tamás, Marber- ger Sándor dr., Salamon Vilmos dr., Shoke Ábris dr. és Takácsy Ignác.

Magyar gázizzófény részvénytársaság. Deutsch Izidor dr. igazgató törölve.

Magyar keleti fatermelő részvénytársaság. Dobay Aurél dr. igazgató törölve.

Magyar textilfestő részvénytársaság. Stöhr Hugó igazgató törölve.

Mármárosi bányavállalat részvénytársaság telepét V., Vi- segrádi-utca 4. szám alá helyezte.

Protectograf ellenőrző készüléket árusító részvénytár- saság üzletét VI., Gyár-utca 23. alá helyezte át.

Urikány-zsilvölgyi magyar köszénbánya részvénytársaság. Weisz Arthur cégvezető bejegyeztetett.

Villamos vállalatok részvénytársasága Vikár Béla és dr. Török Emil igazgató és az eddigi cégcszöveg törölve; *Stromszky Sándor* és *Székely Ferencz* igazgatók és az új cégcszöveg: „*Phoebus villamossági vállalatok részvénytársasága*”, továbbá az alaptőkének 170,000 K-val való felemelése bejegyeztetett.

Zsolnai csemment és mészgyár részvénytársaság. Alakult 1900. nov. 18-án. Alaptőkéje 350,000 K, 3500 drb 100 K-s részvény. Igazgatóság: Kornfeld Zsigmond, Barcza Károly, Spitzer Ede, Mandl Lipót dr. és Ohrenstein Henrik, cégvezető Breuer Lipót. Felügyelő- bizottság: K. Jónás Ödön, Róna Zsigmond és Schlesinger Ferencz.

Szövetkezetek Budapesten.

Magyar élet- és járadék biztosító intézet mint szövetkezet. Lévai Zsigmond igazgató bejegyeztetett.

Részvénytársaságok a vidéken.

Csatád. Csatádi első takarékpénztár részvénytársaság. Alaptőkéjét 100,000 K-ról 150,000 K-ra emelte fel.

Czegléd. Czeglédi takarékpénztár egyesület. Sándor Gusztáv titkár cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Irsa. Alberti-irsai takarékpénztár részvénytársaság. Auvan- der Oszár igazgató bejegyeztetett.

Jászládány. Jászládányi takarékpénztár részvénytársaság. Vincze Gábor és Nagy Mátyás igazgatók bejegyeztettek. Gallovich Bertalan és Antal S. Karoly igazgatók töröltettek.

Miskolcz. Miskolczi hitelintézet. Havas Arthur czévezető czégyjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Nagybánya. „Aurora” takaré- és hitelintézet részvénytársaság. Barbul Gábor igazgató bejegyeztetett.

Nagykikinda. Első nagykikindai takarékpénztár. Bayer Alajos igazgató bejegyeztetett.

Nagykörös. Nagykörös községi takarékpénztár. Balla József dr. igazgató töröltetett. K. Pesti Balázs igazgató czégyjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Ózd (Borsod m.). Ózdi takarékpénztár részvénytársaság. Grósz Lipót, Lakner László dr. és Eölvédi B. József igazgatók töröltettek.

Szászsebes. Szászsebesi takarékpénztár részvénytársaság. Conrad Henrik czévezető-pénztárnok töröltetett. Hutter Frigyes czévezető bejegyeztetett.

Szatmárnémeti. Szatmári kereskedelmi és iparbank részvénytársaság. Az alaptőkét 500,000 K-ra emelte fel.

Várpalota. Várpalota vidéki takarékpénztár részvénytársaság. Bezeredy Iván igazgató töröltetett.

Franzfeld. Franzfeldi hengermalom részvénytársaság. Az alaptőkét 160,000 K-ról 360,000 K-ra emelte fel.

Kolozsvár. Kalotaszegi erdőipar részvénytársaság. Veres József igazgató bejegyeztetett. Beer Henrik igazgató töröltetett.

Moson. „Kühne” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság. Szirmay Jenő és Zorkóczy Béla czévezetők bejegyeztettek.

Szeged. Szegedi közuti vaspálya részvénytársaság. Kann Miksa, Weisz Gyula dr., Cassel Leó, Cicogna Karoly, Heinemann Daniel, Loewenthal Nándor és Guastalla Oszkár igazgatók bejegyeztettek. Reif Manó dr., Löw Tivadar dr. és Kann Miksa igazgatók töröltettek.

Szepes-Igló. Iglói villamvilágítási részvénytársaság. Wesselényi Mátyás dr. igazgató bejegyeztetett. Neubauer Lajos dr. igazgató töröltetett.

Ujkaránsebes. Karánsebesi faipar részvénytársaság. Talajdy Zoltán és Maccassy Vilmos igazgatók töröltettek. Blaskovits Ferencz, Trecot Menyhért dr. és Leitner Zsigmond igazgatók bejegyeztettek.

Ungvár. Ungváryi villamosművek részvénytársasága. Ekstein Ignác és Jellinek Ignác igazgatók bejegyeztettek.

Szövetkezetek a vidéken.

Kőtelek. Kőteleki fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Alakult 1907. márczius 24-én.

Mátészalka. Mátészalkai hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja. Alakult 1908. június 14-én.

Murakeresztur. Murakeresztur-kollátszegi fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Alakult 1908. február 16-án.

Putnok. Putnok és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet. A felszámolás bejegyeztetett.

Sajókirályi. Sajókirályi községi fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Megszűnt.

Szeged. Szeged délvidéki általános fogyasztási szövetkezet. Alakult 1908. július 5-én.

Ujpest. Ujpesti ipartestület asztalos és faipar szakosztálya által létesített nyersanyag beszerző és készmunka raktár-szövetkezet. A felszámolás bejegyeztetett.

Szerkesztői üzenetek.

K. D. Módos. A tröszt szerű egyesületek tételes jogunkban szabályozva nincsenek. Létezésük kifejezetten megengedve nincs ugyan, de tiltott egyesülést sem képeznek. Az Önök által létesíteni szándékolt hitelezők tröszt-je tehát jogszabályba nem ütközik és minthogy a hitel megtagadása — általánosságban sem törvénybe, sem a jó erkölcsökbe nem ütközik, nézetünk szerint oly megállapodás, melynek értelmében

a tröszt tagjai kötelezik magukat, hogy bizonyos egyének hitelét nem nyújtanak s az ez ellen vétő tröszttag bizonyos összegű bírságot fizet — teljes joghatályossággal köthető és a bírság esedékesség esetén bíróság behajtható lesz. A mi a bírság behajtását illeti, leghelyesebb természetesen ezt magára a létesítendő egyletre, mint jogi személyre bízni, bár ily egylet alakítása ennek előfeltételét nem képezi és ennek hiányában a bírság megfizetése iránt a pert a többi tag együttesen fogja megindítani.

F. A. Sz. Hozzánk intézett nagyszámu kérdésekre nem mondhatunk egyebet, mint azt, hogy valahány ház, annyi szokás. A szabadságolás, nyugdíjazás stb. ügyeiben sem törvények, sem egységes megállapodások nem kötelezik a pénzügyintézeteket, minél fogva minden pénzügyintézet belátása szerint függetlenül jár el. Mivel ekként egységes szabályok nincsenek, sőt az eljárás nagyon is eltérő, a feltett kérdésekre nézve a szokásjog alapján kimerítő választ nem adhatunk. Csupán egy kérdésre felelhetünk kimerítően. Ez az, hogy megtagadják-e valahol a fizetést a tisztviselőtől a szabadságolás idejére? Batran mondhatjuk, hogy ez sehol sem történik meg, nem is történhet meg, mert ha a tisztviselő felettesi engedélyével van szabadságon, neki a fizetés ezen időre is feltétlenül kijár.

V. Gy. A budapesti tud. egyetem államszámítási tanfolyamára kell beiratkozni. A tanfolyam egy éves s eltelte után a hallgató államszámítási vizsgára bocsáttatik.

V. K. Zombor. Cikkének, illetve megjelenő művéből vett mutatóvannak csak később szoríthatnánk helyet, ha ezt az aktuális kérdések letárgyalása lehetővé fogja tenni.

Kiadótulajdonos: **Apolló irodalmi és nyomdai részvénytársaság**
Helyi és helyközi (interurbán) telefon: 7—99. sz.

Pályásati hirdetések.

D. A. 436/1908. sz.

A „Mosonmegyei takarékpénztár Magyaróvdrótt” czégy részvénytársaság pályázatot hirdet egy újonnan szerzett

II. irodatiszti állásra

évi 1400 K fizetéssel, ötször ötdévi 10% korpótlékkal, alapssabályszerű jutalékkal és nyugdíjjogosultsággal. Pályázótól megkivántatik a magyar állampolgárság, felső kereskedelmi iskolai végzettség, a magyar és német nyelv ismerete szóban és írásban. Véglegesítés egy évi próbaidő után.

Sajátkezüleg irt folyamodványok **f. é. augusztus 31-ig** az igazgatósághoz nyújtandók be.

Magyaróvár, 1908. július 24.

3516

Az igazgatóság.

A Törökkanizsai kerületi takarékpénztár Törökkanizsán gyakornoki állásra

mielőbbi belépéssel pályázatot hirdet.

Pályázhatnak felső kereskedelmi iskolát végzett, magyarul, németül és esetleg szerbül beszélő, szép kézírással bíró egyének.

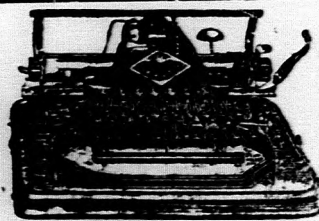
Akik pénzügyintézet gyakorlatlaltal bírnak, előnyben részesülnek.

Javadalmazás havi 60 korona.

Törökkanizsa, 1908. augusztus hó 4.

3517

Az igazgatóság

Írógép

munkatárs
eredeti amerikai
azonnal
látható írással.

**Tiszta aczél-
szerkezet**

Gyönyörű szép írással.
Ara teljes
felszereléssel 300 korona.

Írógép

az összes létező gépekhez legolcsóbban

**Amerikai
iroda-butor**

berendezések minden kivitelben - -

Tessék prospectust kérni **Kaufman és Tsa, Bpest, V., Zoltán-u. 16. (Szabadság tér.)**

Pályásati hirdetmények.

Gyárigazgatót

keres egy vidéki iparvállalat, mely gőzmalommal, olajsajtóval, paprikamalommal, tarhonyagyárral stb. bir. Az alkalmazandó igazgatónak a gyárüzemnek vezetését, a kereskedelmi üzlet-vezetést és mérlegképes könyvvezetést el kell látnia. A beküldendő ajánlatokhoz bizonylatmásolatok melléklendők s az eddigi alkalmaztatás leirandó. Az állás azonnal elfoglalható. Czim a kiadóhivatalban. 3449

Keresünk egy perfekt mérlegképes
könyvelőt

100 korona kezdőfizetéssel.

Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal *f. év augusztus 20-ig* beadandók.

**Felső Magyarországi mészművek
Schönfeld Lipót és társai
betéti társaság,
Pásztó (Heves m.).**

3515

A Széplaki Takarékpénztárnál Széplakon (Biharmegye) ujonnan rendszeresített s azonnal betöltendő
másodkönyvelői állásra

pályázat nyitattik.

Kezdőfizetés évenként 1000 korona.

Sajátkezüleg írott pályázati kérvények, elméleti és gyakorlati képzettséget igazoló okmányokkal felszerelve, az igazgatósághoz nyújtandók be. Mérlegképes egyének előnyben részesülnek.

Széplak (Biharmegye), 1908. július 26.

3508

As igazgatóság.

A Beregszászi kereskedelmi és iparbank rt. igazgatósága
Beregszászon

könyvelő-gyakornoki állásra

pályázatot hirdet.

Felhívhatnak mindazok, kik felsőbb kereskedelmi érettségi bizonyítvánnyal, a könyvelésben némi jártassággal bírnak és ezen havi 50 korona kezdőfizetéssel javadalmazott állásra reflektálnak, hogy sajátkezüleg írt s kellemes felszerelt pályázati kérvényüket 1908. évi **augusztus 14-ig** fentírt pénzügyi igazgatóságához nyújtsák be.

Kik pénzügyi kérelmének ily minőségben már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek.

A megválasztott köteles állását 1908. **augusztus 20-án** elfoglalni és 3 havi működési próbaidő elteltével vagy véglegesítettik, vagy pedig állásától egyszerűen felmentetik.

Készen érkezett pályázatok nyílémben nem vétetnek.

Beregszász, 1908. július hó 27-én.

3510

Az igazgatóság.

A Nyirmadai takarékpénztár részvénytársaság Nyirmadán pályázatot hirdet **havi 70 K kezdőfizetéssel** egybekötött

gyakornoki állásra.

Pályázóktól felső kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítvány megkívántatik. Az állás mielőbb elfoglalandó. Kellemes felszerelt pályázati kérvények **augusztus 10-ig** nyújtandók be az alantírt igazgatóságához.
Nyirma, 1908. július 29.

Nyirmadai takarékpénztár részvénytársaság
igazgatósága.

3513

SZIKLAI JENŐ

könyv-, mű-, zenemű-, papir- és írószerek-kereskedése.
Nyomatványok felvétele. Üzleti könyvek raktára.

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 42.

TELEFON 81-78.

3427

TELEFON 81-78.

Értesítés.

A közös hadügyminisztérium az 1908. július 16-án kelt Abt. 13., 1134. számú leirata szerint

a lábbelit és a különféle bőrnemű felszerelési cikkeket

a cs. és kir. hadsereg számára kisiparosoktól szándékozik beszerezni.

Az ajánlatok **szeptember hó 7-ig** a kereskedelmi és iparkamarákhoz nyújtandók be.

A közelebbi adatokat a közös hadügyminisztériumnak a „Budapesti Közlöny” és a horvát-szlavon hivatalos lapnak (Narodne Novine) 1908. július 31-én, továbbá a „Magyar Ipar”-nak körülbelül 3 nappal később megjelenő számában teljes tartalma szerint közzétett hirdetése tartalmazza, amely azonkívül a katonai területi parancsnokságok hadbiztosságainál, a brünni, budapesti, a Graz melletti göstingi és wieni (kaiser-ebersdorfi) katonai ruhatároknál és az összes kereskedelmi és iparkamaráknál is megtekinthető.

Budapest, 1908. július 23.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

3507

(Utanymás nem díjaztatik).

A Budapesti Kereskedelmi Testülettől fentartott

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

1908/1909. évben **ötvenkettedik évfolyamát** nyitja meg. Az intézet két tagozatra oszlik: a) **A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára**, melybe a közép- vagy polgáriiskola négyosztályának elvégzése után szeptember 1-én jeles és jó bizonyítványu, 2-án és 3-án a fenmarado helyek arányában egyéb jelentkezők naponként a délelőtti órákban iratkozhatnak be; b) **A Budapesti Kereskedelmi Akadémiai (főiskolai) tanfolyamára**, mely két évfolyamra terjed és melynek hallgatói a második évben a **banküzlet**, az **export- és importüzlet**, a **biztosítási üzlet** és a **fakereskedelem** szakirányai között választhatnak. E főiskolai tanfolyamra rendes hallgatókul csak érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők, rendkívüli hallgatókul a gyakorlatban már alkalmazott tisztviselők is iratkozhatnak be szeptember 6-9-ig. Az egész intézet szervezetét, főlvételi föltételeit, alapítványi és tandíjmentes helyeit, ösztöndíjait stb. tárgyazo tudósításokat a budapestiek az intézet kapusánál kaphatnak, vidékieknek kívánatra postán megküldi a 3511

Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatósága (Budapest, V., Alkotmány-u. 11.)

Beocsini Cementgyári Unió

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Az 1896. ezredéves orsz. kiállításon egyedüli díszoklevél cementgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:	Évi gyártási képesség:	Irodák:
Beocsinban (Szerém m.)	1 800,000 mm. portland cément.	BUDAPEST,
Pétervárad mellett.	1,000,000 mm. román cément.	V., Alkotmány-u. 10.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti Duna-tartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitünő sikerrel kipróbált gyártmányait, bármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva:

gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-díszítékek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben. 1615-7708

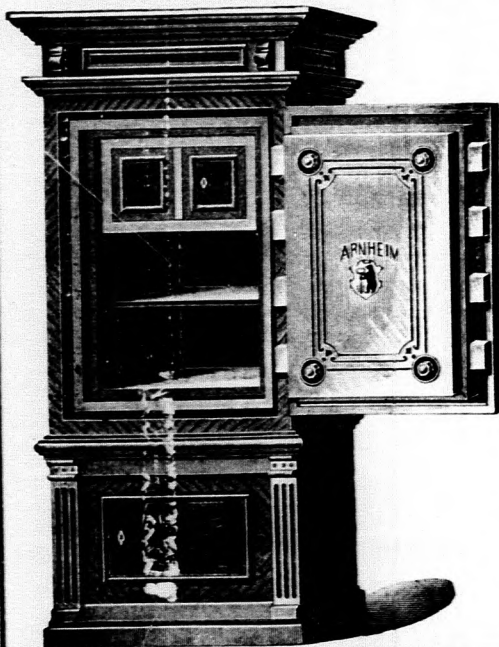
Jótállás: A normálláknál **60%-kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságot**. — Portlandcémentünk a szabványok által előírt 28 napos szilárdságot már 3 nap múlva éri el.

Arnheim S. J. csász. és kir. udvari szállító
Ő felsége a német császár és porosz király udvari műlakatosa

3442

A kontinens legrégibb

pénzszekrény és tresorgyára

Gyar és iroda:

BUDAPEST

V., Arbóc-utca 3

Telefon 44-43.

Mintaraktár:

BUDAPEST

V., Erzsébet-tér 17

Telefon 39-46.

GYÁRT: Pánczélszekrényeket, pánczélszobákat, safe-depositákat, takarékpénztári safe-rekeszeket, pénz-és okmányszekrényeket és minden e szakmába vago czikket.

Société Lorraine de Dietrich

automobilgyár.

■ TURA-, LUXUS- ÉS ■
TEHER-AUTOMOBILOK.

Gyárak

Luneville, Neuilly sur Seine és Argenteuil.

Alaptőke 15 millió

Magyarországi vezérképvislet:

Budapest, V., József-tér 3. sz.

■ Telefon 91-57. sz. ■

3137-707

„SALUBRITAS“

hygienikus-kőpödény kő-
csönz, fertőtlenítő, tisztító
és antiseptikus folyadékkal
töltő vállalat 34-4

Budapest, VII. ker.

Gizella-ut 43. sz.

Telefon 52-70.

Vállalatunk ajánlkozik csinos hygienikus kőpöcsészék felállítására, melyeket mi abszolute szagtalan fertőtlenítő folyadékkal töltünk meg, rendes időközökben más frissen töltött fertőtlenített és tiszta kőpödényekkel cserélünk fel. Oriási fontossága azon körülmény, hogy a kőpödények kiürítése és tisztítása nem a házban történik és nem a háziszolga-személyzet által végeztetik, a mi által megszűnik azon veszély, hogy a háziszolga-személyzet által végeztetik, a mi által megszűnik azon veszély, hogy a háziszolga-személyzet, mely eddig a tisztogatást eszközölte, más használati tárgyakkal elkerülhetetlen érintése által ezeket megfertőztesse. Elenyészően csekély költség.

Egyedül valódi! THIERRY BALZSAMA

a zöld apáczával mint védőjeggyel. Legkevesebb megküldés 122 vagy 61, avagy 1 szabadalmazott különleges utazó családiúveg 5 korona. — Csomagolás ingyen.

Thierry Centifolium-kenőcse.

Legkevesebb megküldés 2 doboz 3.60 korona.

A legjobb háziszerek **gyomorbadaj**, gyomorégés, görcs, köhöges **melibaj**, az összes belső szervek gyulladása, köszvény, tagszagatás, mindenféle **seb**, sorvadás, tályogdagamat, bármelynemű sérülés, stb. ellen. Így tessék czimezni:

Védőangyal **Thierry A. Pregrada**, Rohics **gyógyszertár** mellett.

Raktárak Budapesten: Török József gyógy-szerész, Egger J. és Egger Leó dr. és Vértés L. Lugos. 3396

MINTALAPOK INGYEN.

Viszontelárusítóknak
3379 engedmény.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei. Irta: Kormos Alfred, a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja szerkesztője. Az üzleti adón, a tőkekamat adón és az alkalmazott keresetadóján kívül, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek összes illetékeivel is foglalkozik. Ara tíz korona. Megrendelhető a Magyar Pénzügy könyvosztályában Budapest, V., Sas-utca 13.

Alapított 1878. évben.

WALLA JÓZSEF

czementárugyár részvénytársaság
mozaik-, műkőárugyár-, beton- és vas-
beton-építési vállalat.

Iroda és gyár kizárólag:

Budapest, VII., Gizella-ut 38.

Elvállal:

vasbeton-, beton-, terazzó-,
csatornázási-, burkolási- és
műkőmunkákat.

Gyárt és raktáron tart:

mindennemű burkolati lapokat,
czementcsöveket, czementet- és
tűzállótéglát stb.

3504

Telefon 59-90.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Gr. Csáky
László **praktalvi**
vas- és aczélgyár rt.

Igazgatóság:
Bpest, IX., Csillag-u. 4.

Különleges czikkek: Szerszám-tégelyacél, gyors esztergacél. — Öntöttgép-aczél, kőfuroaczel. — Marótárcsák és aczéllemezek. — Rudolf Schmidt & Co.-féle szab. „Ajax”, rugópórlók. — Egyedtelárusítása a patkójelű öntött-aczélreszelőknek, az Usines Metallurgiques Vallorbe-féle „Grobet” pontosságú reszelőknek és a dr. Georg Schmidt Radeberg-féle szab. különlegességi reszelőknek.

Állandó raktár Budapesten, IX., Csillag-utca 4.
TELEFON 65-45. TELEFON 65-45.

Dombornyomású

IRODAI
CIMKÉK.

Raktáron tartom a következő 11 felirattal:

Sürgős, Melléklet, Ajánlva, Másolva,
Másolat, Postatakarékpénztári befizetési lap, Einlage, Beilage, Recommendation, Copirt, Eilt.

Ezer dbb egy felirattal K 2,20 nettó.

KREMSIER GERSON villanyerőre berendezett levelepészgyár és dombornyomda
Budapest, VI., Szerecsen-utca 37.

Telefon 114-31, 3453 Telefon 114-31.

Kitűnő kereset

kinálkozik előkelő, könnyű mellékfoglalkozás révén, erélyes, intelligens urak számára. Szives ajánlatok „Kitűnő kereset 1846” jelige alatt a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalához, Budapest, V., Sas-utca 13. sz. kéretnek. 3129